

speciei cum lumine solis: potest dici vno modo negando consequentiam loquendo de specie specialissima. sed quia actus actiuorum sunt in pacitate dispositio. id est in saturno causat vnam speciem luminis et in luna aliam et sic de stellis fixis similiter. hec est productio penitus vniuoca: quamuis ista lumina sint eiusdem speciei intermedie. diuersitas autem secundum speciem: secundum speciem ponit in luce precipue propter diuersitatem effectuum secundum speciem: quia vnum lumen refrigerat et aliud calefacit conformabile passum et conformabile approximatum. Et principium naturale est quod potentie actiue eiusdem speciei in similibus passis habebunt effectum eiusdem rationis. si tamen diceremus quod omnia lumina sunt eiusdem speciei: tunc potest dici quod stelle non solum agunt per lumen sed vel per substantiam propriam. vel aliam qualitatem nobis incognitam vna cum lumine. et non est inconueniens quod due res eiusdem speciei sint cause principales effectuum duarum diuersarum specierum. **Capitulum Octauum.**

Lectio. 104.

Atingit ergo a fine vel quod ad finem fortiter et disponit omnia suaviter. hanc amavi. et exqui siui eam a iuuentute mea. et quasi sponsam michi eam assumere. et amator factus sum forme illius. **I**ntentio sapientis salomonis in isto capitulo octauo est specialiter enarrare: quemadmodum ad illam mirabilem sapientiam quam habebat deuenit. Et vult dicere quod nec ab homine: nec a studio: nec a demone

nec ab angelo. sed per deuotam supplicacionem impetrauit eam a deo. **V**nde circa hoc duo facit. **P**rimo ostendit quantum habuit ad scientiam acquirendam desiderium et affectionem. **S**ecundo ponit in forma sue petitionis deuotam supplicacionem. **S**ecunda pars ibi capitulum 9. **D**e partibus meorum. **C**irca primum est aduertendum quod persone inter quas feruentior amor ostenditur ut coniter inter homines sunt vir et mulier: iuuenis et puella: amicus et amica: qui inter se contrahere cogitant copulam conjugalem. et ideo sapiens salomon ut amoris vehementiam manifestaret quam habebat ad sapientiam: licentia poetica: ficta quodammodo in narratione: sed sub vera significacione introducit seipsum in formam iuuenis cuiusdam puelle nobilissime quam sapientiam vocat: nuptias affectatis. **P**rovidens autem nuptias contracturus sic procedit. primo ostendit valorem et gratias persone cuius qua proponit contrahere. **S**ecundo dicit et diuicias quas potest cum ea recipere. **E**t tertio si obidiones proprie sui ipsius possint puelle congruere. **Q**uarto quo eam a parentibus et amicis quorum interest potest petere et habere. **I**tem modo salomon cum amica sua sapientiam tractatur. primo ostendit ipsam puellam mirabiliter amabilem et gloriosam. **S**ecundo ostendit ipsam dicit fore summe desiderabilem et preciosam. **T**ertio sui ipsius obidionem monstrat fuisse spectabilem et virtuosam. **E**t quarto ostendit puelle dicitur hanc nobilitatem venerabilem et gloriosam. **S**ecunda pars ibi. **P**roposui. **T**ercia ibi. **Q**uerat etiam. **Q**uarta ibi. **E**t ut sciam quoniam alii non possunt esse continentes nisi

Circa primum duo facit. Primo ponit quandam ex precedentibus deductam conclusionem. Secundo egreditur enarrare quantum habuit ad sapientiam acquirendam desiderium et affectionem. Secunda pars ibi. Hanc amant. Conclusio ex precedentibus illata et demonstrata est ista. quod sapientia habet omnes potentias gubernatiuum. Et sequitur ex hoc quod ipsa omnia potest. benigna et suavis est amans bonum ac tum nihil vetans bene facere. Sicut superius in septimo e. dictum fuit quod cum vera non vetat seipsam quin faciat bonum actum. Et cum propria sua actio fuerit egere in uersa. Et hoc faciet secundum conditiones sue bonitatis videlicet potentem et misericorditer. Unde dicitur. Attingit ergo a fine usque ad finem fortiter et disponit omnia suaviter. Quia hic fit intentio de gubernatione diuina potest esse duplex dubitatio. Prima an omnia subdantur gubernationi diuine. Secunda. an deus disponat omnia misericorditer. Quantum ad primum videtur quod deus omnia gubernet. quia si sic nichil male fieret in universo cum sit summe bonus et summe potens. Secundo quia si gubernaret omnia nichil fieret preterpositum suum et sic nichil fieret a casu contra Aristotilem et philosophum. Ad oppositum est scriptura. Et est dicendum quod deus gubernat omnia cum sit causa efficiens omnium. et etiam finis quia omnia efficit propter se et sicut ad honorem suum congruit omnia in se dirigit sicut in finem. Hoc autem est gubernare dirigere res in aliquem finem intentum. Est tamen

sic gubernator omnium quod gubernat mediantibus secundis. Unde corpora grossiora et corruptibilia per corpora celestia et incorruptibilia et corpora celestia per angelos sine per intelligentias. Quid ratio est quod maioris bonitatis conuicatio est si gubernas et efficiens causalitatem gubernandi et efficiendi. alijs sub se ordinate committet quod si superiora priuaret ab inferiorum gubernatione et omnia immediate per seipsam gubernaret et idem ad ostendendum suam perfectionem in causando et conuicando perfectionem suam in creaturis conuicet quibusdam gubernatione aliam. Et ad rationes quod prius arguitur quod nichil male fieret in universo si ipse omnia gubernaret nequanda est consequentia. si verum est si ipse solus et immediate omnia gubernaret et ageret nichil male fieret. Ino quia idem effectus fit a deo sicut a causa principali et a creatura rationali concurrente sicut ab alia causa copciali. Idem contingit quod idem effectus fit a deo bene et ab homine male. Iuste a deo. ab homine iniuste. Et potest potest exemplum ut si dominus dicat suo seruum ista. corba lenie sic quod ea non frangam. Et seruus trahens cruditer frangat corba. Ista fractio est ad domino et tamen seruus peccat et male facit et dominus non. Sic deus statuit quod creature rationali vult cooperari in suis operationibus ut cursus nature maneat quem instituit sine quo nulla res potest aliquid agere immo nec potest esse per momentum nisi si ipse conseruaret. Quando ergo creatura rationalis facit contra legem sibi profinita a deo quod quis a deo conseruatur et gubernatur et deus idem

214

generaliter cooperetur. sicut coope-
 rat igni comburendo a soli lucendo
 Tamē creatura male facit legem
 dei transgrediendo nō autē deus q̄ sic fa-
 cit sicut lex sua statuit. Ad secūdu
 quando arguit q̄ nichil fiet a cau-
 si de⁹ omnia gubernaret dicendū ē q̄
 idē effect⁹ dicit esse a casu a p̄ter
 positum resp̄cū vni⁹ cause a nō a
 casu resp̄ctu alteri⁹ Sicut ponitur
 exemplū de domino qui mittit du-
 os famulos in negocijs suis ordi-
 nās q̄ vterq̄ obuiet alteri certo
 loco a tempore: quoz neuter scie-
 de alio. Iste concursus famuloz dicit
 esse a casu resp̄ctu vtriusq̄ famu-
 li a tamē est p̄ se intēsus resp̄ctu
 dñi. Et sic est dicēduz q̄ nichil fit
 in vniūso a casu resp̄ctu diuine gu-
 bernacōis: nec aliquid sibi inopi-
 natū euenire potest. Sed ex concur-
 su causarū particulariū tene p̄cedit
 effectus qui a neutra est intent⁹,
 a ille effect⁹ dicit casualis vel for-
 titus resp̄ctu eaz. Et hec est inten-
 tio bñ Augustini de 83. questiōi-
 bus. q. 22. vbi dicit. Quicquid a ca-
 su fit temere fit. a qd̄ temere fit nō
 fit a p̄uidētia. Si aliq̄ sūt in mūdo
 a cau nō p̄uidētia vniūsus mūdo ad-
 ministratur a erit aliq̄ natura a a-
 liq̄ substātia que ad opus p̄uidē-
 tie nō p̄tineat: qd̄ q̄ falsum est o-
 dudit q̄ nichil casu fit in mundo
 Et ad istū intentū dicit Plato. 2.
 in Thimeo. Nichil fit cuius ortū
 legitima causa nō p̄cedat. Isti
 sentētie concordat Boetius. 4. de cōso-
 lacōne. pla p̄ma vbi diffinit casū
 dicens. q̄ Casus est inopiatus ex
 cōfluentibus causis in hīs q̄ ob
 aliq̄ gerūtur euentus. Sed hie vi-

detur esse contrarietas inter Aug. a
 Boetium. q̄ s̄m Augustinū nichil
 in mundo fit a casu. S̄c̄m autem
 Boetium multa fiunt a casu. Dicē-
 dum q̄ nō est contradiō sed equi-
 uocatio. Antiqui em̄ ypicura dix-
 erūt casū esse euentū p̄ductū mo-
 tu temerario a nulla cōmixtiōe cau-
 sarū. Et sic accipit bñs Aug. casū
 loco p̄ allegato. Et Boetius. sic acci-
 piendo casū dicit sic. Casus non ē
 n̄ vox manis nullam rem hīs sue
 significacōni subiectā. Accipiēdo at̄
 casū sicut dicit Arelto. 2. Phisico-
 2. q̄ casus est causa p̄ accidens in
 hīs que sūt p̄pter finem a in mi-
 nori p̄te. Et s̄m Boetij diffiniciōez
 sic est dicēduz q̄ idē fit a casu a
 tamē a causis p̄ se. Sicut p̄ se cau-
 sa inuencōis thesauri est fossio a-
 gri a repositio thesauri in eodem.
 Sed q̄ istum effectū nō intende-
 bat fodiens dicit resp̄ctu illius a
 casu. ¶ Quātum ad secūdu du-
 bium. An vīz de⁹ disponat oia mise-
 ricorditer. videt q̄ nō p̄ instātiā.
 q̄ vīz puulos nō baptisatos pu-
 nit eternaliter p̄ originali peccato
 vñ videt q̄ in istos nullāz exerceat
 misericordiā. Itē Jacobi. 2. Judi-
 cium sine misericordiā fiet illi q̄ nō
 fecerit misericordiā. Ergo tales nō
 disponit misericorditer. ¶ Ad op-
 positum est littera a dicēduz est
 q̄ sic. Sicut em̄ dicitur. 4. Ethico. Min⁹
 malū aliquādo vocatur magis bo-
 num. q̄ ergo de⁹ tribuit bonis vl-
 tra merita: a malis citra: dicitur
 oia misericorditer disponere. Mis-
 ricordia em̄ dicit voluntatem bñfa-
 ciendi alicui indigenti. deo vero o-
 mis creaturā indiget: sine quo nec
 esse potest

esse pot. Et ideo cum omnia de sua gratuita voluntate deseruet: omnibus misericordiam impendit. Et quod de sua bonitate nobis impedit bona a non punit nos nisi pro nostra culpa. **I**dem dicitur sibi optere misereri a quasi improprie punire. **A**d primum de puul dicendum quod de peccato originali non solum posset illi posse carentiam visionis diuine sed posset omnes annihilare si vellet. Et ideo in hoc agit misericorditer cum eis quod esse humanum habebunt a viuunt sine pena sefus **T**renoru. 7. Misericordie dicitur quod non sumus sumpti. **A**d secundum dicendum quod licet misericordes non sequuntur in manu eos totaliter a pena liberare: consequuntur tamen misericordiam aliquid de pena debita relaxantem: quod citra obdignum punient sicut alij ones qui pro suis demeritis dampnabuntur. **I**n secunda parte lectionis aggreditur salomon enarrare quantum habuit ad sapientiam acquirendam affectionem a desiderium. a dicit sic. **H**anc amavi. etc. **I**bi de se facitur sapientiam desiderasse secundum quod obdignitas virtuosas. **I**psam namque desiderauit frequenter a studiose. Et quantum ad hoc dicit. **H**anc amauere videtur ex corde affectualiter a laboriose. Et quantum ad hoc dicit. a exquisiui. **I**nquirere est inuis querere. in voluntate a in mente. a exquisire est extra querere in studio a ope a perseueranter a aiose. Et quantum ad hoc dicit. a iuuetute mea: nisi a senectute **R**o. 11. Cum iam esset senex deperuatum est cor eius pro mulieres. a **E**t **R**o. 24. **Q**ue in iuuetute tua non cogitasti quomodo inuenies ea in senectu

te. Est autem notabile exemplum ad cuiuslibet hominis presumptionem rescindendam: ne aliquis propter mundicie sue iuuetutis superbiat cum tantum sanctum: tantum a de privilegium: tanta sapientia dotatum recogitat per mulieres fuisse in semio deprauatum. **Q**uarto desiderauit sapientiam vtiliter a fructuose. Et quantum ad hoc dicit. **Q**uesiui michi sponsam eam assumere. **S**pōsa enim naturaliter appetit propter plures. plures vero sapientie est opus meritorium. Et ideo qui cumque sapientiam desiderat ad delectationem vel ostentationem seu intrinsicam elationem: nisi sibi sapientiam non desiderat fore sponsam: sed potius meretricem. **S**ed ille eam in sponsam copulat qui pro eam opera merito generat. Et ideo dicitur **J**acobi. 2. quod fides sine operibus mortua est. **V**n **A**ug. 9. **F**idei. 22. **F**ides appellata est ab eo quod fit. **D**ue syllabe sonant cum dicitur fides. prima syllaba est a facio. **S**ecunda a dico. **I**ntrogo ergo te ut credas. a dicas. **C**redo. **F**ac quod dicitur a fides est. **Q**uinto desiderauit eam prudenter a ingemose. a quantum ad hoc dicit. **E**t amator factus sum forme illius. **I**n sacro namque scriptura que est sapientie contentiuu est sefus tralis quasi materia. sensus vero spiritualis quasi forma. **V**n iudi populo iudeorum dicitur **D**eus. 9. **V**ocem verborum eius audistis a formam penitus non vidistis. **I**ta ergo amanda est ut habeamus formam scientie a veritatis in lege ad **R**o. 4. a ad **R**o. 6. **G**ratia autem deo quod obedistis ex corde i eam formam doctrine in qua traditi estis. **G**losa: **D**octrina euangelij. **F**orma est: que ymaginem dei deformata;

212

constituit. In qua traditi estis non
per homines sed per gratiam ihesu
christi. **Leō 106.**

Generositatem illius glori-
ficat contubernium habens dei
Sed et omnium dominus di-
lexit eam. // Postquam Salomō terda-
rauit quāta habuit ad sapienci-
am acquirendā desiderium et affecti-
onē. Hic exponit diffuse tantū desi-
derij sui rāconem. Et quia vsus est
figuratiua fictione de amicitia quē
inter amicum et amicā. Et veraci-
dum est homini nobili aliquā tū-
tam affectionē amplecti ut eā sibi
velit perpetuo coniugio copulari nō
ipsa inueniat multipliciter grati-
osa. Ideo in hac parte ad modum
ardentis amatoris vel proci suam
amāciam singularitē recomēdat
ostēdēs quod tanta ē in ea habundā-
tia gratiarū quod pro cunctis amoris
apicē mereat. Proci sicut dicit ysi-
dor⁹ 10. **Et b.** dicunt nuptiarū peti-
tores vel procuratores. Et dicuntur
a pro cando quia tales solent fre-
quēter tam verbis quam muneribus
procurari illas quas amāt. Et inde p-
curatoris dicitur proci officium exercere
Et quia turpe est et confusibile sic
dictū est alicui nobili ad personam
ignobilē exercere procuratoris officium
Ideo restat salomōi proleclissimē spō-
se sue declarare precōniū ut amor
sui probetur nō ex leuitate et sine
receptione sed ex discreta electōe sub-
ortus. Extollendo ergo kīnāz a copia
grārum. A. ei prerogatiuas attri-
buit excitiuas amoris viz genero-
sitate propagacionis. Celebritatem
bone opiniois. ciuitalitatē bone edu-
cacionis opulenciā in diuicijs. Expi-

enciā in artificijs. Sincerā mōbeā
mē in moralibus et verū examen
in sciencialibus. Et si prerogatiuas
lēa diuidit in septē partes. **Secūda** ps
ibi **S.** et oīm domin⁹. **Tercia** i. de-
trix est enim. **Quarta** ibi et si diuicie
appōnātur. **Quinta** ibi **Si** autē sel⁹
opat. **Sexta** ibi. et si iusticiā quis
diligat. **Septima** ibi. et si multitudine
sciencie desideret quis. et planū ē
quod que haberet istas adiciōes sep-
tem amore maximo digna foret.
Prima ergo prerogatiua que in is-
ti⁹ sponse precōniū ponit est gene-
rositas propagacionis. **Vitant** em̄ no-
biles ne cū vili degeneri sanguine
copulent. Et quātū ad h^o dicit sic
Generositatē illius glori-
ficat contubernium habēs dei quasi d. **Si** de-
generis claritate mencio fiat non
solum ipsa est generosa imo gene-
rositas sua est famosa. **Multi** em̄
sunt nobiles. sed d nobilitatē ip-
sorum apud multos nō est fama
Sapientie generositatē tante extant
noticie atq; fame ut ab omni-
bus nobilibus testimoniū habe-
at claritatis quia omnis persona
contubernium habēs dei glori-
ficat generositatē illius. **Contubernium**
idem est quod societas manens
simul ad tempus. **Et** dicitur cotu-
bernium habens quasi contuber-
nium a tabna quod illi qui tabnā cō-
ueniūt ad tēp⁹ manēt in vna socie-
tate. **Vñ** h otubnio. oīs. et ha hēc
cotubnal dī soci⁹ omilito qui eodē
cotubernio manet cū alio. **Vult** ergo
dicē quod quicquid ē ille qui cotubnium
societatē habet cum deo glori-
ficat et dalficat et darā p̄dicat generosi-
tē sapie dicit ei glā quasi darā quā

licet vel daret. licet aut omnes nos
 possumus a deo habere. **Corin. i. fidelis deus**
 p. que vocati estis in societate; si
 filii eius domini nostri ihesu christi. Sincere tamen
 vobis habuit cum deo natura
 humana in christo per postulatam unio-
 nem. **1. Reg. 19. Viri israel sociati sunt**
 sibi in die illorum in die annunciationis
 domine. **Viri israel** duo intellectus ro-
 les videntes deum sumus quod diues.
 et infirmus quod humanus sociati sunt in
 die illorum in die annunciationis domine
 quoniam filius dei conceptus fuit in virgine
 benedicta. **Et ex quo christus societa-**
 tem nostram desiderat vituperandi
 sumus nisi nos eius societati aptos
 et idoneos faciamus et ei conformes
 iuxta nature possibilitatem; fiamus?
Ideo si dixerimus quod societatem ha-
 bemus cum deo et in tenebrisambu-
 lamus mentimur et non facimus
 veritatem. **Sicut enim in luce ambula-**
 mus sicut et ipse est in luce societa-
 tem habemus adiuuamus. **Sapientia ex-**
 go gloriosam habet generositatem.
Quia omnis sapientia a domino deo est. Ec-
cl. i. Generositas vero terrena pueri
 perij est. **Sicut enim allegat Seneca.**
ep. l. a. Plato dicit neminem regum
 non ex suis esse oriundum neminem
 seruum non ex regibus. **Quia ista longa**
 varietas miscuit et fursum deorsum
 fortuna versauit. **Quis est inquit**
Seneca gnoscus et rudentia natura ad
 virtutem bene dispositus. **Hoc unum**
 intuendum est aliquando si ad vetera
 reuocas nemo id est a primo mun-
 di ortu usque ad hoc tempus perdi-
 dit nos ex splendidis sordidisque
 alternata series. **Hec ille. Quid autem**
 bonitatis sit in generositate vel no-

bilitate carnali tonaliter declaratur.
Boetius. de con. psal. 6. Nobilitas ni-
 chil aliud esse videtur quam quedam
 de meritis proueniens laus personarum.
Quod si bonum est in nobilitate illud ac-
 bitur esse sonum ut ipse nobi-
 lity necessitudo videatur ne a maioribus
 virtute degenerent. **Hec Boetius. Dabitur**
 ei nomen honoris sine operibus virtuo-
 sis parum vel nihil valet. **Unde valde mar-**
cialis epigramata. 19. scribit ad quem-
dam qui vocabatur maximus quod de nomine
honoris gloriabatur dicit nomen hono-
ris hunc paruum non potest honoris mo-
mentum honoris momentum nullum et no-
mentum hunc paruum nomen et amittis. si
bonum est nomen honoris. Momentum nullum
si que possit honores marie nulla
facis. Secundo illo ne ista extolleretur
sapientiam ostendit eam saloni hunc cele-
britate bone opinionis. Et quantum
ad hoc dicit sic. Si autem dominus dilexit
eam. Si enim dominus unius regionis unam
preteris ad amantem dignetur multum fa-
ciat ad celebritatem bone opinio-
nis de ea promulgante. Ergo a mul-
to fortiori ex quo omnium dominus
qui est deus istam puellam diligit
constat eam habere celebritatem
bone fame imo dictum est. c. 1. Ne-
minem enim diligit deus nisi qui
cum sapientia inhabitat. Et propter
quod unumquodque et illud magis.
primo posteriorum. Ergo plus diligit
sapientiam. Quia in ista iam expo-
sita de ingenuitate siue nobilita-
te tractatur potest esse dubitatio tralis.
Unde plus sequi debeat condicio-
nes prius in libertate et seruitute. Et
arguitur primo quod sic. Denotatio dicitur si-
cri a digniori quam plus debet denota-
ria condicio prius quam minus sequentia

parz imo videt agē ad oppositaz
 libtas nāq nō videtur esse condi-
 tio passiva: s̄ activa. Dicit enim li-
 ter qui sui gr̄ia a suis actibz dñat
 Et p̄ oīs similitas seq̄ debent cō-
 dicioem patris. **¶** sicut filij sui
 succedunt in hereditate p̄m. Ita
 succedūt in hēditate m̄m. Vnde
 ratio illa non mouet quā tamen
 ponit **Sais thōs Alex.** a petrus
¶ Ad p̄mā rōem d̄dm q̄ nō sēp fit
 denoiatō a digniori s̄ aliquādo a
 vlliori sic hō denomiñat ab humo-
 re etiaz denoiatō a p̄dnānti a cui-
 detiori a terciōri sicut d̄m ē i p̄one
¶ Ad sc̄dm d̄dm q̄ illud statutū ec-
 clesie fuit sp̄aliē edictū in detestacō-
 nem talis cōingij. Et sic d̄t glosa
 ibidē cū eccl̄a non sit vsa isto iure
 pdidit ius istud. **¶** Ad terciū q̄
 sacra scriptura cōputat genealo-
 gias nō ad sciendum condicōnes
 seruitutis a libertatis Sed ad sci-
 endum de qua familia a tribu p̄-
 sona sit extracta. Et q̄ntū ad hoc
 licet pat̄ a mat̄ de vna tribu esse
 deberent p̄ tamen p̄ncipalior ē
 in illo vnde ap̄ibus in genealo-
 gijz diuiniatio fuit terenda.:

L. c. 101.

Doctrix em̄ est disciplina
 Si a electrix op̄z illius.
 Due p̄rogatīe ipsius sapi-
 entie a salōne i amicam a sponsā
 singulariter sunt adoptate i p̄e-
 senti lectione sunt exp̄sitate **Ostēdū**
 est enim q̄ ipsa habet generosi-
 tatem p̄pagandi a celebritatez to-
 ne opinōnis vnde in pte terciā
 ostendit eam habuisse curialita-
 te bone educationis. hoc enim est
 vnum de p̄cipiis in sponsa eli-

gēnda q̄ sic bene disciplinata a
 curialiter educata vnde disciplina
 te domicelle a domine specialit̄ eli-
 guntur vt filios nobilitū educent
 a informēt **Educatō** autez vtuo-
 sa in duobz consistit videlicet i ca-
 stigaōe passionū a exercitacōe
 bonoz op̄m vñ **Seneca** li. s̄. de mo-
 ribz Educatio a disciplina mores fa-
 cit a illud sapit vnusquisq̄ quod
 didicit. **¶** Sed aut̄ ista dñā sapia in
 istis duobz fit sufficient̄ educata.
 affirmat sic. **Doctrix** ē ei discipli-
 ne dei q̄ntū ad castigaōes passio-
 num. a electrix op̄m illius q̄ntū
 ad exercitacōes op̄m. **¶** Si ei sit do-
 ctrix discipline a electrix op̄m do-
 cere vero a eligē nemo p̄t nisi qui
 nouit a exptus ē planū ē q̄ si est
 doctrix a electrix i bona educacōe
 est sufficient̄ in moribz informata
 dicit ego doctrix est discipline dei
 ipsa docet nos recipere ouemen-
 ter disciplinam qd̄ est nobis val-
 de necessarium qz sup̄ius dictum
 est. **¶** Sapiam a disciplinam quā
 abicit infelix est. **¶** Et electrix op̄m
 illius vfaciēs nos eligē opa bene
 placita. **Disciplina** accipit̄ triplicē
 in scriptura. **Primo** gñaliter p̄ in-
 formacōe siue doctrina p̄bi. **primo**
Audi fili mi disciplinam p̄ris
 tui a ne de le m̄ris tue. **Alio** modo
 accipit̄ disciplina p̄ cōpōe mox̄ret-
 toz a gestūū vñ ille disciplinatus
 d̄t q̄ se hōeste i gestūū a ornatū
 a irreprehensibilit̄ se h̄z. **Et** sic loq̄-
 tur hugo de instructōne nouicio-
 oz de disciplina. **Disciplina** iquit
 est oīm membroz motus ordina-
 tus a dispositio decens in omi ha-
 bita actōe **¶** **Iac. 3.** Quis sapiēs a

21

f. 103

21

230

Disciplinat⁹ inter⁹ vob⁹ ostendat
 ex bona cōuersacōe opacionē suā
 in mansuetudine. **Tercio modo**
 accipitur disciplina pro flagella
 tione causa castigacōis illata pro
 uerbiorum vice sicut **Noli subtra**
 here a pūero disciplinā. **Si ei pūis**
 feris eum virga non morietur et
 virga percutis eū et animā de infer
 no liberabis. **His tribus modis**
 est sapientia doctorū discipline di
 disciplina enim dei a nobis ē susci
 pienda paciēter quātūlibet dura
 videatur ppter tria videlicet ppter
 castigantis dilectionē peccatis cor
 rectionē temptantis deiectionem.
Primo ppter castigantis dilectio
 nē. Ille ei qui disciplinat nos pater
 noster est amicus et redemptor. **Ad**
Hebr. 12. Quis est filius quē nō
 corripit pater qd si extē disciplinā
 estis cui⁹ picipes facti sūt. **Omnes.**
 qd adulteri et nō filij estis qd oēs
 amici dei facti sūt picipes discipli
 ne dei. **Sicut in matre virgine et in**
 ap^lis suis pater et gūaliter in omni
 bus qui filij sui dicūt. **Non esset**
 magnus si homo ēcipet vnū iectū
 pūū ab aliquo pro amore amici
 qui pro eo fuisset acerrime verbe
 ratus. **Xpus p nobis nō solum**
 verberatus sed crucifixus et occisus
 fuit ysaie quinquagesimo. **Ipse**
 autem vulneratus est propter
 iniquitates nostras attritus ē ppter
 scelera nostē. disciplina pacis nos
 tre sup eū et liuore ei⁹ sanati sum⁹
 qd et nos p amore suo et pro pecca
 tis nostris disciplinari debemus.
Ad Hebr. 12. Fili mi noli neg
 ligere disciplinā domini neq fati
 gis dū ab eo argueis dicit. **Ma**

troubius li. suo de lapidibus e. 10.
 qd si maritus ponat magnetē sub
 capite vxoris dormientis expiri po
 terit an sit adultera v^l fidelis qd si
 est adultera statim cadet de lecto ac
 si manu hominis fuisset expulsa
Si vero fidelis sit marito conuertit
 se ad maritū dormiendo et ipsum a
 plexabit. **Dicit g sic Nam qui sciē**
 cupit sua si sit adulterā diunt. **Sup**
positū capiti lapidē staretis adap
tat. **Mox q casta manet petit am**
plexāe mactum. **Non tamen eu**
gilans cadit omnis adultera lō.
Tamq pulsa manu subito fetō ē
coacta. **Quem lapis emittet ceta**
ti criminis inder. quū istud non
 sit leuib⁹ et lascius indiffēnt cōi
 candum. **Viris tamen licitis et ec**
 clesiasticis dici potest. **Moraliter**
 anima humana cōiū dei dicitur
 per fidem caritate informatā. **Quē**
et sponsabo te michi in fide. **Volēs**
 ergo dominus experiri an anima
 xpiana sit vera sponsa vel adulte
 ra. **sup omit magnetē qui lapis ē**
 ferrugini coloris et trahit ab se fer
 rum id est magnam tribulacōē
 qua ferrei homines dure ceruicis
 domantur et trahuntur ad deum.
Et quid euemit. **Certe false coniu**
ges cadunt de lecto caritatis p im
pacientiam et murmuracionem
contra deum. **Deuote vero et fideles**
 sponse cristi conuertunt se ad deū
 et sunt sub disciplina dei per humi
 liacionem oracionem et deuocio
 nem dicens illud **Romanos octa**
uo. **Quis nos separabit a carita**
te cristi. **Tribulacō. an angustia**
an persecucio et cetera. **Et infra**
Certus sum. qd neq mors. neq

vita neq; creatura alia potest nos
 separe a caritate dei. Unde Aug. in
 quodā sermōe. Nullus seruus xpi
 sine tribulacōe est. Si putas te nō
 habē tribulacōes nondū cepisti
 esse xpianus. Supponit at mag
 nes iste discipline dei sicut capite spō si
 xpi dormientis et quiescētis. quia
 quādo hō aliqui ad maiore q̄tez
 et tranquillitatem cōuersacōem se
 disponit tūc deus sibi disciplinam
 tribulacōis et iurie vel persecucō
 nis imittit. Job. 33. Quādo irruit
 sopor super hoies et dormiūt i lecto
 tūc apit aures viroz et erudiens
 eos instruit disciplina. Greg. 26.
 moralū. Aurem corbis tribulacō
 aperit quā sepe prosperitas mundi
 claudit q̄ quidē disciplina est deuo
 te sustinēda ppter castigantis di
 ledione. sicut est etiam deuote re
 cipiēda ppter peccantis correctio
 nez ps. disciplina tua correxit me i
 fine disciplina tua ipa me docebit. **C**
Petrus Ravanēs. in quadam e
 pistola. Ideo te forsitan temperali
 ter punit deus: vt eterne mortis
 ardore pena redimat temporalis.
In edificacione vero templi. ont
 nes lapides prius malleis tunde
 bantur ne in eorūm pōne sonus
 mallei audietur nec securis nec i
 horrea dñi ponit graui donec fla
 gellis aut triticacū pedibz sit ex
 cussum. Sic et viui lapides q̄ ponē
 di sūt in illa celesti iherlm q̄ edifi
 catur vt ciuitas varijs ifortuioz
 cōcussioibz polūtū anq̄ i edifi
 cio celestis habitaculi collocent.
Itē petrus Rava. Et idē ad correcti
 onem et cōmodū nr̄m ordinatur
 quicqd nobis de ista disciplina p

stat. **Ad heb. 12.** Ois disciplina i p
 senti non videtur esse gaudij sed
 meroris postea aut fr̄m pacatis
 simū exercitatis reddet vñ Greg.
Ideo dñs h̄ quibusdā p̄civt eos
iperpetuū feriat. Ideo autem h̄ fe
 rit non p̄cendo vt in eternum p
 rat hec Greg. Et sicut pater vete
 rans filiū cū virga facit puey ver
 beratū cessare a fletu et ipsa virgā
 osculari cū qua est bene disciplina
 tus: ita vult deus de nobz virgā q̄
 deus elcōs verberat est aliq̄s ma
 lus hō astutus truculētus et iustus.
Eze. 1. Floruit v̄ga germinauit su
 perbia iniquitas surrexit. Et i v̄ga
 impietatis. Et tamē non vult de
 q̄ ploremus per nimiam desola
 cionē. imo etiam vult deus q̄ vir
 gam nostrā osculemur et amem.
Matth. 5. Diligite inimicos vr̄os
 benefa. h̄. q̄. o. vos. Et orate p̄ per
 sequentibz et calūpniantibz vos
 vt sitis filij patris v̄stri qui in ce
 lis est. Unde **Cesarius.** Qui capti
 uos redimere: pauperes pascere et
 vestire nō preualet. contra nullū
 hominem odium in corde seruet
 et inimicis non solum malū pro
 malo non reddat: sed etiam dili
 gat et pro eis orare non desinat.
 certus de promissione domini sui
 vt dicere poterit libera consciētā
 ante tribunal xpi. Da domine q̄
 dedi. dimitte q̄ dimisi. **Hec ille.**
Auertentes ergo nos a deo tāq̄
veros insensatos disciplinari fre
quenter ad cōmodum et correcti
onem nostram eam cum grātia
tum aduocibus equanimiter to
leremus. prouerbiorum. 22. Stul
 ticia ei colligata est in corde pueri
 a. p.

et virga discipline flagabit eam.
Tercio disciplina dei est deuote sus-
 cipienda propter temptantis deie-
 ctionem. Prostermit namque caro mu-
 dus et demon dum disciplina dei for-
 titer toleratur. Unde etiam contra tem-
 ptationem carnis solent sancti sibi
 ipsis disciplinas infligere. **Gre. 2. 4.**
2. pal. c. 2. dicit de sancto benedicto
 quod quando de quadam muliere quam
 contempserat prius temptaret exire
 vestimento nudum se in spinam acui-
 leis et urticarum incendiis proiecit.
Vanitas etiam mundi alias contemp-
 nitur dum sanctus homo persecutioni
 laboratur. Sicut enim nutritur volens
 filium ab lactare mungit mamillas
 sinapius et aliqua re amara. Ita de-
 us huius vite delicias infinitis ama-
 ritudinibus ordinavit esse respicias
 ne eas nimis amarem. **Vn. Aug. 9.**
 in confessionibus suis regratiatur deo quod desper-
 xerat sepe amaritudinibus illicitas
 delectationes suas. **Et Boet. 2. de co-**
so. p. 1. c. 2. quod multis amaritudinibus
 humane felicitatis dulcedo respersa
 est que si etiam fruenti iocunda esse vi-
 deatur. tamquam minus cui vellet habeat
 retinere non possit. **Et de eodem loquitur**
Aug. 9. de vera innocentia prope 226.
 dicit sic. In presentis vite et dilicie dul-
 ces sunt et temporales tribulationes anime
 sunt. Si quis non bibat ebullationis
 potulum metuat ignem gehennarum. **Et**
 quis non contempnat dulcedinem
 seculi inhians tomis vite eterne.
Sunt ergo discipline quasi que-
 dam medicine preseruatue a pu-
 trefactione et temptatione peccati
 dicit enim Aristoteles quarto me-
 theroz. quod quinque sunt que impedi-
 unt putrefactionem. frigus circum-

stantis. Unde motui in frigido con-
 gelante durant incorrupti per mul-
 tos annos. Et ideo magis putrescunt
 res in estate quam in hyeme quia ca-
 lor naturalis per frigus circumstantis
 exterius comprimitur et seruetur
 in humido suo. Secunda causa est
 excellentia caloris naturalis intrin-
 sece. Et ideo illa in quibus habuit
 calor igneus ut piper galanga et
 huiusmodi non cito putrescunt.
 Tercia causa est coagulatio facta
 a frigido intrinseco. Quarta motus
 moderatus. Quinta magnitudo est
 quia vnaqueque res diuisa per pres-
 cito putrescit. Istomodo moraliter
 quinque sunt que putrefactionem pecca-
 ti impediunt. Quando enim hu-
 midum et calidum a re extrahuntur
 res putrescit. Sic quando humor
 gratie et calor caritatis per pec-
 catum ab homine extrahuntur hi-
 mo putrescit moraliter per 31. **Pu-**
truita corrupte sunt cicatres mee
a facie insipientie mee. Hec autem
 putrefactio quinque modis impedi-
 tur. Primo modo per frigus circum-
 stans id est per tribulationem et per-
 secutionem exteriorem. Secundo
 modo per excellentiam caloris natu-
 ralis ignis intrinseci id est per ex-
 cellentiam caritatis spiritus sancti
Deut. 6. 6. Ignis in altari meo sem-
 per ardebit. Tercio modo per co-
 agulationem factam a frigido intrin-
 seco id est per timorem diuini iu-
 dicii et vltionis future intrinsecus
 cogitati. Quarto modo per motum
 moderatum. Iuxta illud. **Et vicium capi-**
ut ni moueantur aque. Motus mo-
 deratus est variatio et continuatio
factarum occupationum que ex-

dudat deum qd maxime inducit
 putrefactionem libidinis. **I**urta
 illud Ouidij de remedijs amoris.
Quia si tollas pice cupidinis are?
Quanto modo impedit putrefacti
 o peccati p magnitudinē rei quia
 res magna magis est putrefa
 ctioni corruptenti q̄ pua. **I**sto
 moraliter magna dignitas ē gra
 dus siue status persone debet eaz
 preseruare a commissione peccati
Quando homo cogitat q̄ ē pre
 latus habet animarū curam cogi
 tat honorem a subditis et benefi
 cia quib⁹ omnino indignus nisi
 bene uiuat **E**x ipsa siue dignitatis
 magnitudine facit sibi stimulum
 bone uite **I**nter ista quinq̄ impe
 dimenta putrefactionis **P**rimum
 est disciplina qua vita gr̄ie a pu
 trefactione seruatur **P**rouerbioꝝ
 sexto. **M**andatum lucerna est lux
 lex a via uite increpacio discipule
Lectio 108.

Et si diuicie appetantur in
 vita quid sapientia locu
 plecius que operatur om
 nia. **S**i autē sensus op̄tatur q̄s
 horum que sunt magis q̄ illa arti
 fer. **H**ec est quarta pars comen
 datoria i qua salomon duas con
 ditiones de amica sua sapientia i
 troducit que in sponsis elegendis
 apud homines mundanos nō mo
 diam ponderantur. **E**t fm q̄ ei du
 as prerogatiuas attribuit. licet
 diuiditur in tot partes **P**rimo ei
 attribuit opulenciam in diuicijs
Et secundo experientiam in artifi
 cijs. **S**cda pars ubi si autem sensus
 operatur **E**t quia diuersorum ho
 minum diuerse sūt cupiditates tā

fm consuetudines q̄ fm complexioēs
Nam aliqui desiderant naturalie
 superfluitatem in diuicijs. aliqui
 subtilitatem i artificio. aliqui vie
 tutum moralium conuenienciam.
 aliqui virtutum intellectualium
 excellentiam **I**te sub quatuor cō
 ditionibus omne humanū deside
 rium honestum tamen et nō testi
 ale. cōmuniter describit. quorum
 tamen appetabiliū tm duo in sc̄a
 ista prosequit. **Q**uantū ad primū
 dicit sic. et si diuicie appetant in i
 ta quid sapientia locupleci⁹ que
 operatur omnia quasi dicitur ni
 chile. **E**t intelligit specialiter de sa
 pientia creata que est xp̄us de
 qua ep̄b. v. **N**am opatur fm con
 filium voluntatis sue. **R**uia enim
 sapientia que est virt⁹ humana
 donum est sapie increate et idē est
 cōmendare donū dantem in cau
 sō salomō frequēt in hō libro sa
 piarū cōmēdādo q̄dā d̄ sapia creata
 ponit plurima de sapia increata.
Potest tū ista sc̄a de sapientia hu
 mana quā si hō habet locuples
 satis fiet. **M**odū uero quō qlitet
 potest eē diues dicā s; senē. ep̄la
 179. **I**n q̄ docet qlie oīs hō p̄t sibi
 pacē adiuicias habere que duo af
 fectant dicit sic. **N**ūqd maior ē ai
 m⁹ q̄ ubi alieua se posuita fecit si
 bi pacē nichil timēdo diuicias nic
 hil cōcupiscendo. **S** fm senecam. si
 vīs habere pacem quantū ad mū
 dum pertinet nullum timeas ee
 eis i pace n̄l cupiscas et eris satis
 diues. **E**ras iqt si n̄lū putas diuitē
 cui vaia supplex q̄ i puicis mētis
 arat q̄ multū suburbari agri pos
 sedit. **C**ū oīa dixeris paup es **Q**uē

219

q̄ debet **Quatuor** in q̄s **Q**uia nisi forte
 iudicis interesse. **V**trum aliquis
 ab hoīe an a fortuna mutuū supse-
 rit hoc **Senē. finalit. S** melius dix-
 isset si condidisset omnem diuitē
 deo debitorē fuisse non fortune. **D**ic-
 em̄ **Aug. 1. de retrac. c. 1.** hoīes hñt
 i pessima consuetudine vbi q̄ dici
 debet hoc deus voluit dicūt hoc for-
 tuna voluit. **S**ed quō dant diui-
 cie a deo cū sint nociue frequēter
 illis quibus dant. **I**sti q̄ om̄i tñ
 det **Senē. ep. 41.** vbi oñt quō dñj
 diuitibz sunt p̄cipi q̄ dicit q̄ dicitur
 eis p̄cipi q̄ bono ac benigno
 vultu mala maḡfica tribuerunt.
 ad hoc vñ excusati q̄ illa q̄ vrāt
 a exercuciant optantibz data sunt.
In hoc ergo dñj excusant fm̄ euz
 q̄ licet dent eis ea q̄ eis non p̄fūt.
 dant tñ qualia appetūt. **S**ed ce-
 te vere diuicie quas sapia dat hō-
 mimibz sunt vtutes a bone opaco-
 nes q̄s signant vocat p̄hā diui-
 cias salutis **ysaie. 33.** diuicie sa-
 lutis a sc̄ia. **p̄. 10.** **B**ñdictio dñi
 diuites facit. sc̄da progiatia a q̄-
 ta in vniuerso ipi? sapie est q̄ ip-
 sa hz expentā in artificijs. **E**t qñ-
 tū ad hoc d̄t. **S**i aut̄ sensus opaf
 aī vñ ars q̄ ē circa sensibilia a ex-
 p̄mēta commendatur ab aliquo
Sapia increata que est xp̄us ar-
 tificō precellit omnia. oia creauit
 de nichilo **S**apia etiam humana
 large loquēdo prudentiā a artem
 comprehendit a p̄ oñs nichil ē
 magis artifex q̄ illa **S**i inquit di-
 uicie appetant̄ **N**otandum q̄ tria
 sūt genera diuiciaū **T**empales
 a piculose sp̄uales a vtuose eter-
 nales a gloriose p̄me sūt **r**acōna

Collano

biliter p̄uipendē de sc̄se sunt las-
 dabiliter exercende. **t**ercie sunt in-
 effabiliter appetende. **P**rimē diui-
 cie sunt piculose q̄ repellunt veri-
 tatem a cognicōe. **s**ecuritatē ab
 estimacōe a vnitatem ab affecti-
 one. **P**rimo repellunt veritatem a
 cognicōe diuites enim nec habe-
 re possunt veram cognicionez dei
 nec sui nec p̄imi. **N**on Dei: quia
Math. 13. **F**allacia diuiciaz suffo-
 cat verbum dei a sine fr̄u efficit.
In cui? figuram diuitibz us regibz
 angelus apparuit in sompnis a
 pauperibus pastoribus in perfe-
 cta vigilia se ostendit **I**n signuz
 q̄ pauperes clariozem de deo noti-
 ciam consequētur q̄ diuites. **Vñ**
luce. 10. **D**icitur q̄ zacheus fuit p̄-
 cept̄ publicanorum a diues a tñ
 statura pusillus erat a non pote-
 rat p̄e turba videre ih̄sum donec
 in arborem ascendisset **S**ic diuicijs
 constipati a familijs sunt p̄u in
 statura vtutum a opr̄imuntur
 sollicitudinibus a pressuris nego-
 ciorz a officiorz q̄ non vacat eis
 cogitare de ih̄esu nisi valde raro v-
 si forte semel in anno i quadrage-
 sima vel circa pasca arborem ascē-
 dant penitētie a contemplacōnis
 deuote vt imitent̄ illum in domuz
 suam **E**t ideo diuicie sunt puluēs
 exccantes oculos sp̄ituales vñ
 dicitur **Apocalip. 3.** **D**icis quia di-
 ues sum a locupletatus a nullius
 egeo. **E**t nescis q̄ miser es a mise-
 rabilis a pauper a cecus a nud?
Iterum nec habuit veram cogni-
 tionem sui propter duo ip̄climē-
 ta. **P**rimo propter vera dicentiuz
 raritatē a **S**ecūdo p̄pter adūlatiuz

felle multiplicitate. De primo di-
 cit **Seneca** Monstrabo tibi quid
 omnia possidentibus desit. scilicet qui ve-
 rum dicat. De 2º patet. Tot sunt adu-
 latores diuitum de familijs. De vi-
 cinis. de amicis. de extraneis. qd p-
 prios defectº non possunt aduerte-
 re. **Ecc. 17.** Diuiti decepto multi eci-
 peratores locutus e subterbo. et iusti-
 ficauerunt illu. Et infra diues locu-
 tus est et omnes tacuerunt. et ver-
 bum illiº vsq; ad nubes producit.
Tercio nec habent vera noticiaz
 de proprio quia nesciunt qui sint eo-
 rum amici. qui hostes. **Vñ** **Seneca**
 de remedijs fortuitoꝝ. Istum
 tu dominu existimas pacie locuº
 est. multum habet. Ignoras vtru
 auarus vº prodigº sit. si prodigº
 non habebit. si auarus no habet.
Istum que tu felicem admiratus
 crectis sepe dolet sepe suspiat. mul-
 ti illu comitant. **Mel** musce sequu-
 tur. **Lupi** cabauera frumenta for-
 micapreda sequuntur. turba ista no
 homine. Et ideo bene deducit **Bo-**
etius 2. de co. so. p. 8. q. aduersa
 fortuna plus hoibus prodest qd
 prospera. **Illa** enim semp spe felita-
 tis cu videt blanda mentitur. hec
 sepxera e cu se instabile mutacone
 demonstrat. **Illa** fallit. hec instrui-
 it. **Illa** mendaciu spem bonoz me-
 tes fructu ligat. hec cognicoe fra-
 gil felicitatis absoluit. **Itaq;** vide-
 as illam vento sa fluenis sui qd sem-
 per ignara hanc sobria succida qd
 a ipsius aduersitatis exercitaco-
 ne prudem. sic qd diuicie repellunt
 veritatem a cognicoe. **Secdo** repel-
 lunt securitatem ab estimacione.
Diuites enim semper sunt in timo-

re perdesi terreas. **Primo** a thesau-
 ru. Et cu sint sine securitate sunt per-
 consequens sine intrinseca iocun-
 ditate. **Vnde** **Augustinus** sexto co-
 fessionum narrat qd transiens per
 queda; viciu vidit pauperem men-
 dicu iocacem. et igemuit loquens ad
 socios. **Omnib;** iquit conatib; qui-
 bus laboramus nil aliud vellemº
 nisi ad securam leticiam peruenire.
 quo nos iste mendicus precessit. **Et**
 sequitur. **Ille** letabatur. ego anxius
 eram. et illud notabilie in suo cati-
 co dicit beata virgo **Luc 2.** Esurien-
 tes impleuit bonis et diuites ac. **I-**
llud est iane quod apparet esse re-
 pletum et est vacuum. **Ita** diuites
 videntur exterius sine metu et tur-
 batione et sine sollicitudine et tamen
 interius sunt pleni tristitijs et tione.
Tercio repellunt vnitatem ab affec-
 tione. **Causant** enim inuidias: tue-
 bationes: bella: brigas et discor-
 dias amicorum. **Exemplum** **Genesis**
 decimotercio de **Abraham** et **Lothi**
 osanguineo suo. de qui lo dicit. **Erat**
 quippe substantia eorum multa et
 non quibant habitare ois. **Vñ** sta-
 tu subdit i co. de. qd scia est tria inter
 pastores gregu **Abraham** et **Lothi**
 cu ipi sbijs habundabant mul-
 tipharijs. **Et** io fut puipe de. **Vñ**
 de **Seneca** epistola decima octaua
Nemo alius est deo dignius qd
 qui opes contempserit. **Et** ideo dicit
psalmista diuicie si affluant: noli-
 te cor apponere. **Dicit** **Augustinus**
Non dicit **Nolite** habere: **Sed** noli-
 te cor apponere. **No** enim damnat
 diuicias. **Vnde** mereamur celum s
 cor expositum quod scilicet no ex-
 pendit sed recondit. **Et** ideo dixi qd

Diuitie sunt rationabiliter prouiden-
 dende non totaliter sine rectam ratio-
 nem si ne sint impedimentum virtutis
 Unde optimū temperamentū docet
Aug. sup ps. 71. q. nullus diui-
 tes nimis contempnat nec nimis
 de paupertate presumat. Et sic. Hoc at-
 tendite ne passim diuites repren-
 datis et rursum ne de paupertate et
 egestate presumatis. Si enim non est
 presumendum de diuitiis: quanto magis
 non est presumendum de paupertate.
Paup. vlcerosus non habens escam
 nec vestem allatus est ab angel. in
 sinu **Abrahe.** vide quomodo sublatus est.
 lege scripturaz: et iuuenies diuitem
Abraha. sublatus est in sinu diui-
 tis pauper: an potius abo diuites deo.
 abo cupiditate pauperes. **Aug.**
Sede diuitie sunt spirituales et virtu-
 ose et hec sunt gratie et operationes
 virtutum et boni mores. **Vn Greg.** omne
 li. 14. sup illud. **Exiit** qui seminat se-
 mina seminum suum. Sole diuitie
 vere sunt que nos virtutibus diuites
 efficiunt. Si ergo fratres diuites
 esse cupitis veras diuitias ama-
 te. Si culmen honoris queritis: ad
 celeste regnum tendite. Si glam-
 dignitatum diligitis: in illa super-
 na angelorum societate ascribi fe-
 stinate. **Vn Thi. 6.** percipite diuitibus
 huius seculi non sublimem sapientiam neque
 sperate in incerto diuitiarum. **Et infra Be-**
ne age diuites fieri in opibus to-
 mis. **Et ep. 7.** det vobis diuitias
 glorie sue virtutem corroborari per spi-
 ritum eius in interiori homine et ha-
 bitare christum per fidem in cordibus ve-
 stris in caritate radicata. **Tertie** di-
 uicie sunt eternales et gloriose. In
 istis enim est perpetuitas sine fine.

et securitas sine fatigatione. **Iocū-**
 ditas sine afflictione et sacietas
 sine defensione de quibus in ps. **Gla-**
ria et diuitie in domo eius etc. **Et ite-**
rū **Spera** in domino et fac veritatem et ius-
 tiam. **Et pas. i diuitiis eius. Lc. 109.**
Et si iustitiam quis diligit
 labores huius magnas ha-
 bent virtutes **Sobrietatis**
enim et prudentiam docet et iustitiam et
 virtutem quibus vtilius nichil est vi-
 ta hominibus. **Postquam** salomon deda-
 rauit quibus prerogatiuas sapientie spū-
 se sue. In hac parte sequitur de sexta-
 dictum est ei quod ipsa huius nobilitate pra-
 gationis celebritate bone opinionis
 curialitate educationis et opulenti-
 am in diuitiis et experientiam in arti-
 ciis. **Sexto** huius sincerum moderamen-
 tum in moralibus. **Et septimo** examen
 in sciencialis. **Est** ergo intentio huius
 laudis commendare istam sponsam siue a-
 micam prelectam a bonis moribus.
Et circa hec duo facit quod primo com-
 mendat eam generaliter et summam
 a iustitia legali. scilicet simpliciter et
 singulariter a qualibet virtute car-
 dinali. scilicet per ibi **Sobrietatem enim**
Circa primum est aduertendum
 quod sicut dicit **Aristo.** 4. ethi. c. pri-
 mo duplex distinguitur iustitia ge-
 neralis que vocatur iustitia lega-
 lis et particularis iustitia. **Inter** quos
 talis est dictum quod iustitia legalis non est
 pars virtutis sed est tota virtus. **Et** virtus
 iustitia legalis. quod secundum eam fit homo to-
 tius legis obseruator secundum singu-
 las operationes virtutum. **Virtus** autem in
 iustitia generalis non quod sit vis ad omnes
 virtutes. **Sed** quia est vna virtus
 particularis diuersa tamen cuiuslibet vir-
 tutis in actu sui. secundum **Aristo.** sic

expedit ad bonū cōitatis siue bono
 cōi. Vnde iusticia legal' intēdit di-
 rigere omnē virtutē in actum suū
 sicut expedit ad bonū cōitatis. Jus-
 ticia vero p̄icularis est illa cui cō-
 traria ē auaricia a ē in cōmutacio-
 bus a distribucionib⁹ que fiunt
 ad singulares p̄sonas. Et hec est q̄
 cōnumerat inē q̄tuor virtutes car-
 dinales que sūt prudētia. iusticia
 fortitudo. a tēpācia. Primo ergo
 commendat Salomō sponsā suā
 a iusticia legali. Et 2. a iusticia car-
 dinali ut dictū est. Quantū ad p̄m
 dicit sic. Et iusticiā quis diligit ac.
 fm valetatem cōsuetudinū a com-
 plexionū sunt in hominib⁹ varie
 indinacōes tam ad vicia q̄ ad vic-
 tutes. Vnde quidā hoīes naturalit̄
 idināt ad opa iusticie a eoz exer-
 cicio delectant̄. et de tali hoīe loq̄ns
 dicit. et si iusticiā quis diligit natu-
raliter vel electione et hoc loquē-
do de iusticia gnali labores huius
id ē exercitacōes difficiles seprien-
cie magnas habent virtutes id ē
vires ad acquisitiōem. vel labores
huius magnas habent virtutes
no exercitacōem sapie. magne ac-
quisit̄ virtutes. labores dicit p̄p̄
difficultatē que ē semp̄ annera o-
p̄ri virtuosos. Vire⁹ em̄ cōsistit cir-
ca difficile. et sicut dicit quidā. nē-
la ē non ardua virt⁹. 1. cōmen-
dat eā ex quatuor virtutib⁹ cardi-
nalib⁹ sigillatū dicens sobrieta-
tem a p̄udenciā. Iusticiā a virtu-
tē p̄udenciā a iusticiā. specificat no-
mimibus suis. sed tēpāciā vocat
sobrietatē. a fortitudinē vocat vir-
tutem. sicut em̄ dicit Tuli⁹ de offi-
cijs. Nōmē virtutis antiq̄ fuit so-

lus fortitudinis. **I**ste autē quatū-
 or virtutes dicunt̄ generales prin-
 cipales a cardinales. sicut ei in ar-
 tibus ē subordinacōem dare qua-
 tū vna precipit dñatur a p̄cipa-
 tur. alia subseruit a exequitur. ita
 ē in virtutib⁹ moralib⁹. sic ars mi-
 litaris precipit equestri a equest-
 ris frenefactiue. similē ars guber-
 natoria nauis ē. **A**rchitectonica
 a principalis a p̄ceptiua respe-
 ctu remigatiōis a nauifactiōis a h⁹ oī
 fms em̄ superioris artis ē intent⁹
 ab inferiori sicut frenefactia inten-
 dit bonitate; ad h⁹ q̄ hō tene eq̄-
 tet a tene equitare ordinaē ad bo-
 nā miliciā. Et ideo ars militaris ha-
 bet precipere taz equestri q̄ frene-
 factiue a multis alijs subseruienti-
 bus arti militari. Eodem mō est in
 virtutibus moralibus. vna preci-
 pic alti puta superior inferiori. Ver-
 bi grā in passioibus cōcupisabib⁹
 bus delectacōes fm tactū sūt diffi-
 ciliores ad regēdum. et ideo indigē-
 gemus vna virtute qua rationa-
 bilē ēgamur in h⁹ mōi delectacōib⁹
 gnālē. et ista vōt tēpācia. sub
 ista sunt alie virtutes circa matel-
 as sp̄ciales delectabilium. est ei
 delectacō fm tactū m̄plex. a
 lia circa gustum. alia circa venēa.
 alia circa ludos. In delectacōib⁹
 circa gustum indigemus virtute
 que potest vocari sobrietas. In de-
 lectacōibus venērorū indigēt
 coniugati quibus solis venēis li-
 cet vti vna virtute que vocatur
 cōtinencia vel castitas. In delec-
 tacōib⁹ q̄ sūt cō ludos idigē virtute
 suate mediū id sup̄ habūdātiā
 a defectū que vocatur eutrapelia

sic docet **Aristo.** *2. Ethic.* **Moralē**
 q̄ oēs iste v̄tutes sūt circa materi-
 am magis particularem q̄ t̄pantia
 q̄ t̄pantia h̄z fieri circa delectacō-
 nes s̄m tactum ḡnāliter subitelli-
 gendo gustū sub tactu q̄ gustus
 est q̄dam tactus **Sic** *Dr. 2. de aia.*
Ideo t̄pantia v̄tur t̄pantia ḡnā-
 lis a eutrapielia ē sp̄s t̄pantie. **Et**
 filiter castitas cōiugal̄is a sobrie-
 tas in cibo a potu sūt species t̄pan-
 tie **Et** q̄ superior virtus p̄cipit infe-
 rior **Ideo** t̄pantia v̄tur p̄cipal̄
 respectu eutrapielie vel sobrietatis
Quia v̄o sic est q̄ oīs materia mo-
 ralis reducitur ad q̄tuor videlicet ad
 passiones irascibiles ad elcōnem
 rōnis a ad opacōnez circa res vi-
 ctuū necessarias **Ideo** si in istis q̄-
 tuor b̄n̄ regulamur p̄f̄c̄t̄ erim̄ v̄-
 tuosi. **Et** id̄ s̄m istas q̄tuor v̄tutes
 dicuntur quatuor p̄cipales siue
 cardinales **Nā** t̄pantie facit tene-
 re mediū s̄m r̄cām rationez circa
 passiones cupiscibiles fortitudo
 circa passiones irascibiles pruden-
 tia circa elcōes in opabilibz **Et** iu-
 stitia circa cōiucōem in rebus ex-
 terioribz dicuntur at̄ iste v̄tutes
 metaphorice **Cardinales.** **Cardo**
 em̄ s̄m pap̄. a huḡ. ē ps̄ ostij q̄ v̄-
 titur in quo claz foraminē ligneo l̄
 lapideo p̄ quod ostiū vertit quā-
 do clauditur a apitur **Et** aliquan-
 do vocatur cardo ipsum foramen
Et dicitur a cardian grece q̄ ē cor
 latine q̄ sic cor hominis regit cor-
 pus in motu. **Ita** lignum illud re-
 git a mouet ianuam. **Quia** ergo
 opaciones humane reguntur de-
 terminate ab istis v̄tutibz s̄m r̄-
 ctam rationē sicut ianua per suuz

cardines v̄n̄ ab antiquis cardina-
 les eos placuit appellari. vel forte
 melius dicitur cardinales. q̄ car-
 diolos v̄ cordiales a cardian gre-
 ce quod est cor latine **Et** dicuntur
 cordiales ad differentiā virtutum
 corporaliū sicut sunt robur a agili-
 tas corporis **Iste** vero sunt i corde a
 in aia **Et** ideo forsitan cardinales
 vel cordiales primitus dicebant̄
Ex h̄is patet quare sunt quatuor
 virtutes p̄cipales **Et** quare dicit̄
 tur **Cardinales.** **Est** at̄ v̄terū ad-
 uertendū q̄ iste quatuor s̄m plo-
 rinū a **Macrobiūz** sup̄ libz p̄mū
 de s̄pno **Scipionis** quadruplici-
 ter variantur. **Sunt** em̄ virtutes
 exemplares virtutes purgati ai-
Virtutes purgatoriū a v̄tutes po-
 licie **Iste** v̄tutes s̄m q̄ sunt in deo
 quodāmodo vocantur exemplares vt
 dicat̄ iusticia dei. obseruacō legis
 eterne in administracōe creaturē.
 fortitudo p̄ gubernandi. t̄pantia
 cōformitas voluntatis siue ad r̄-
 ctam r̄cōem. **Prudentia** sapiētia
 dei infinita. **Sic** ḡ iste v̄tutes s̄m
 q̄ in deo ponunt̄ vocat̄ exempla-
 res v̄tutes quia diuine exempla-
 res debent esse h̄uane v̄tutis. **De**
 um ei sic s̄mā regulā b̄itatis imi-
 tari debemus **Cōsideracō** **Istas** v̄t-
 ut ab h̄oibz h̄atei p̄nt sic d̄nt̄
 s̄m ḡd̄ p̄fectiōis a ip̄fectiōis **In**
 ueniuntur in bonis in melioribus i
 optimis **In** bonis vocantur politi-
 ces ciuiles quia s̄m eas homo ap-
 tus efficitur ad tenē viuendum i
 cōmuni ciuitate. **In** melioribus
 a perfectioribus qui transcendūt
 p̄mos intendunt quodāmodo ad
 diuinam similitudinē vt mutent̄

et effigient virtutes exemplares
 in deo. Vocantur istae virtutes pur-
 gatorie quia purgant a vicijs pas-
 sionū ita q̄ iste virtutes sunt i ho-
 minibus qui habent frequentia pas-
 sionū et tamē eis dominantur virtu-
 ose. Et iō dicūt in eis purgatorie.
 sed in hominibus p̄fectissimis q̄
 totaliter diuinis adherent: dicūt
 iste virtutes esse virtutes purga-
 ti animi. In quibus prudentia sola
 diuina inuēit. **T**ranquillitas terrenas
 cupiditates nescit. **F**ortitudo pas-
 siones ignoat. **I**usticia cū diuina
 lege perpetuo federe sociat. Et sic
 sūt in valde bonis et b̄is vel forte
 in quibusdā paucis electissimis i
 hac vita et specialit̄ fuerunt in xp̄i
 humanitate et virgine gloriosa.
His visis patet l̄a q̄ sapientia
 docet sobrietatem et temperantiam
 1. **P**et. 4. **S**obrii estote et vigilate
 ac docet etiā prudentiā. **M**atth. 10.
 estote prudentes sicut serpentes
 et simplices sicut columbe. **D**ocet etiā
 instanciam et virtutem fortitudinem q̄b;
 vtili nichil est in vita hominib;
Sed contra hoc videt q̄ virtutes
 theologicæ sūt meliores ad prome-
 tendū vitam quia sine fide impossi-
 bile ē placere deo. **A**d Heb. 11. et si
 homo caritatē nō habeat nichil ē
Cor. 13. dicendū est q̄ sub istis q̄
 tuor cōprehenduntur virtutes the-
 ologicæ. scilicet fides sub prudentia. **S**pes
 sub fortitudine. **C**aritas sub insti-
 tia. et sic verū est q̄ istis nichil ē
 vtili i vita hominib;. **D**ic p̄t bre-
 uiter dubitari. **A**n virtutes mora-
 les sūt cōtere sic q̄ nullus possit
 habere vnā nisi om̄s habet. et vi-
 detur q̄ non quia **A**ug. dicit ad

Teronimū in quāsdā ep̄la in qua
 dicit Non est diuina sententia q̄ di-
 citur. qui habet vnā habet oēs
 sed omnis vera sententia ē diuina
 quia s̄m **A**mbrosiū. **Q**uē verū a q̄
 cumq; dicatur a sp̄u sancto ē q̄ nō
 est vera sententia. **I**tem virtutes
 morales generant̄ ex exercitio ac-
 tuū virtutum sicut patet et ethi. s̄
 contingit aliquē exercere se i acti-
 bus vnus virtutis et nō in actib;
 alteri. **S**icut aliquis potest se da-
 re actibus libertatis licet nō det se
 actibus continēcie sicut patet. **E**t
 go talis acquirit liberalitatem et
 tamen non ē otinēs. **A**d appo-
 situm est philosoph. 6. ethico cū
 duobus vltimis capitul vbi pro-
 bat q̄ nullus potest habere pruden-
 tiam nisi habeat omnes morales
 virtutes. **N**ec potest quis habere
 virtutes morales nisi habeat prou-
 dentiā. **A**d questionē dicendū
 q̄ vtrū moral p̄t accipi p̄fecta et i-
 p̄fecta. **V**irtus ip̄fecta p̄t h̄ri et si alia
 n̄ h̄at. **P**erfecta at̄ n̄ p̄t. **V**irtus v̄l
 idinacō natural̄ ad virtutē. **S**icut
 aliq̄ naturalē inclināt ad castita-
 tē. aliqui ad liberalitatē. **P**erfecta
 v̄eo vtrū ē h̄it̄ idinacō ad op̄ bonū
 b̄n agēs. **D**ūneriois rō ap̄d **A**ris-
 totile tal̄ ē q̄ nullus p̄t eē prudēs n̄
 sit virtuosus. **V**irtus ei moralē f̄it eli-
 gē b̄n ea q̄ sūt ad finē et b̄n iudica-
 re de f̄e. sic p̄ oppositū malicia f̄it
 male sentē de fine. **V**nicuiq; em̄ bo-
 nū apparet illud ad quod d̄t aic. **S**e-
 cū si n̄ habeat v̄dā estimacōez de
 fine nūq̄ b̄n eligit media qd̄ est
 op̄ prudentia et corruptus p̄ h̄it̄ vi-
 ciosus h̄t̄ est estimacōez de fine et p̄
 d̄ns v̄o nec eligit. **E**t iō prudentia

quæ est recta electio vel recta ratio agibiliū nō in tali est. Quæ ut virtus moralis nō possit esse sine prudentia: sic ostenditur. Indinatio in actū virtutis est ab habitu virtutis. modo sicut indinatio corporis si est nimia et nō sit secundum rectam rationem corpus impingit in aliud et ledit. Ita indinatio virtutis si est nimia nō sit secundum rectam rationem. Et ideo ad hoc quod operatio sit virtuosa requiritur nō solū habitus inclinans sed prudentia dirigens et moderans operationem. Et ideo virtus moralis nō potest esse sine prudentia. Ad primum dicendum quod intentio Augustini est quod illa sententia expresse nō dicitur in sacra scriptura. Ad secundum dicendum quod qui assuefacit se in operibus unius virtutis et nō omnium talis nō habebit prudentiam nec acquirat aliquam virtutem moralem perfectam. Acquirat tamen materiam circa quam se exercet. sed ille habitus nō habebit rationem virtutis preter propter defectum prudentie. Et ideo ad hoc quod aliqua virtus acquiratur oportet quod homo se habeat circa omnia que in usu vite veniunt. nō tamen oportet quod sit exercet se in actibus omnium virtutum. sed requiritur quod se habeat virtuose circa necessaria alicuius virtutis. Sunt tamen quedam virtutes convenientes homini secundum statum eminentem sicut magnanimitas et magnificentia. Et istas virtutes acquirat homo exercendo se in actibus liberalitatis: sic quod habita liberalitate habeat eas in potentia propinqua. Si enim liberali superueniat habundantia sumptuum et pecuniarum exercet actus magnificentie de facili propter

sum liberalitatis in donationibus mediocribus usitatum. L. 10. no.

Et si multitudinem scientie desiderat quis scit preterita et de futuris estimat. scit veritas secundum monum et dissolutiones argumentorum. sic monstrat. scit antequam fiant et eventus temporum et seculorum. Inter ea quibus homines singulariter extollunt unum est experientia in diversis scientiis. Quia enim omnis scientia est de numero bonorum honorabilium ab omni scientia redditur persona quilibet honore digna. Cuius ratio est quod honor est premium virtutis. Virtus autem rei mensuratur in hoc quod potest attingere ad illud ad quod naturaliter est ordinatum: quia in eo consistit eius perfectio. Non omnis homo naturaliter scire desiderat. et scientia est hominis perfectio naturalis et omnis scientia reddit omnem personam honore dignam. Postquam ergo Salomon sex prerogativas de sapientia sponsa sua retulit videlicet generositatem propagationis. celebritatem bonae opinionis. curialitatem educationis. opulentiam in divitiis et experientiam in artibus. sincerum moderamen in moralibus. In hac parte subiungit septimam prerogativam videlicet verum examen in scientiis. Et quia scientie secantur que ad modum et res de quibus sunt. 3. de anima Res vero dividitur in signum et signatum. ideo omnis doctrina vel res vel signorum. sicut dicit Augustinus. 1. de doctrina christiana c. 6. Scientie vero que sunt de signis vocantur scientie sermocinales. Scientie que sunt de rebus vocantur scientie reales. Et ideo

Et ideo quod omnis scientia sub alte-
 ro istorum generum videtur. Ideo ad
 meditationem scientie introducit Sa-
 lomoni in hac parte eam habere noti-
 tiam tam scientiarum naturalium quam
 sermocinalium. Et dicit sic. **Et si mul-
 titudinem scientie diligit quis sciat
 cetera.** Si propterea quod homo natura-
 liter desiderat multitudinem scientie
 quasi diceret. non solum ipsa adve-
 nata est virtutibus moralibus viz
 iustitia: prudentia: fortitudine et te-
 perantia: immo etiam dotata virtutibus
 intellectualibus: et habeat non solum
 scientiam huiusmodi multitudinem scientie. **Ru-
 a** vero multitudo scientie est secundum mul-
 titudinem scibilium. **Sunt** autem in natura
 quedam preterita quedam futura
 quedam que eveniunt raro et quedam
 que frequentius. **Item** in sermocinalibus
 scientiis que sunt plana et facilia ad
 intelligendum et quedam obscura et
 propterea et apta ad recipiendum. **De**
 omnibus istis de sapientiam esse suf-
 ficienter instructa: quod sciat preterita et
 de futuris estimat et cetera. **Quia**
 enim disciplinatus est in tantum certitu-
 dinem inquirere secundum unum quodcumque
 generum quantum natura rei permittit. sicut
 dicit primo **Ethicoz.** Ideo fatuum
 esset tantam certitudinem exigere
 de futuris quantum habere possumus
 de preteritis: cum futura incerta sunt ut
 generibus. preterita vero necessitati
 sunt subiecta. et ideo signanter dis-
 tinguedo dicit. **Scit** preterita. et de fu-
 turis estimat et opinatur vel dicitu-
 rat. **Scit** et veritas sermonum et
 occultos et enigmaticos modos
 loquendi. **Vel** veritas sermonum di-
 cunt propterea forme arguendi in quibus
 propter argutio saltem apparet quia

cumque parte homo elegerit. sic in insolu-
 bilibus. **Scit** et dissolutiones argu-
 mentorum que videtur apud simplices
 solum non posse. **Alia** littera habet
 dispositiones argumentorum et debi-
 tas formas arguendi filogisticas: et
 thematicas: exemplariter et indu-
 ctive et huiusmodi dispositiones. de quibus
 in libro priorum tractat. **Scit** non so-
 lum ista: immo in naturalibus scit si-
 gna et monstra. **Signa** dicitur a
 liqui effectus naturales in celo vel
 in aere qui evadunt futuros designant
 circa statum humanum. sicut patet
 de **Cometa** que significat mortem prin-
 cipis et bella futura. sicut patet pri-
 mo **Meteoroz.** et longa experien-
 tia est experimentum. **Monstra** vero dicitur
 que sunt contra consuetum cursum
 et contra intentionem nature. **Sicut**
 quando homo nascitur cum sex digitis
 vel cum duobus capitibus et huiusmodi.
Et videntur monstra que contra
 aliquid consuetum demonstrant esse
 futurum. **Unde** omne monstrum est sig-
 num sed non contra large loquendo de si-
 gno quod quis stricte loquendo possit di-
 ci illud signum quia raro. tamen secundum
 naturam accidit sicut est **Cometa** et
Edipis solis monstrum quia raro
 evenit et contra naturam. **Sicut** si ali-
 quis ex media parte esset homo ex
 reliqua parte vel contra. **Scit** even-
 tus temporum et seculorum scire facit. quia
 sicut superius dictum fuit amicos dei
 et prophetas constituit. **Nota** quod in
 multa que scire nos convenit trium est
 nobis scientia necessaria viz flagicio-
 rum que perpetravimus: beneficiorum que re-
 portavimus et suppliciorum que nos
 meruimus. **Prima** ergo scientia circa
 quam debemus esse curiosi est noticia
 b. j.

nostrorum flagicioſa ut illa discuti-
 amus nos ipsos puniendamus et
 non superbiam. Et argumentum
 demonstratum ad causandum istam
 scientiam affert nobis conscientia
 nostra murmurans et lesa quodam
 modo de malicia factorum nostrorum.
Vnde signanter dicit Ier. 2. Argu-
et te malicia tua et aduersio tua in-
crepabit te. Scito et vide quia ma-
lum et amarum est dereliquisse te
dominum tuum. Et de terra huius scie multum habent
quod in rebus mundanis et in defectibus aliorum
percipientes sunt prudentes et se ipsos
negligentes. sicut oculi vident omnia per se
Corinthios quales. Berni. in principio me-
ditationum suarum dicit. Multi multa sci-
unt et se ipsos nesciunt. alios inspicunt
et se ipsos desunt. Et ideo signanter dicit
Test. 9. Sciat unusquisque vas su-
um id est corpus suum possidere
vel conscientiam suam possidere in sa-
ctificatione et honore. Secunda scia cir-
ca quam debemus esse curiosi est noti-
cia beneficiorum que reportauimus.
Ine quod precipuum est deprecium quam recepi-
mus pro passionem christi. In qua christus fecit
nobis unum argumentum demonstratum
sue maxime dilectionis quod pro nobis
moi voluit in ligno crucis. Tria autem
requirunt ad demonstrationem sic
docet philosophus primo posteriorum. Sub-
iectum. passio. et diffinitio que sit
medium ad concludendum propriam pas-
sionem subiecto. subiectum huius
demonstratio cuius fuit filius dei quia
licet esset equalis patri sed deitate. mul-
tipliciter tamen pro nobis seipsum
exanimavit et subiecit factus obedi-
ens usque ad mortem. 1. Cor. 14. Filius est
subiectus ei qui sibi subiecit om-
nia. Passio concluditur ex hoc subies-

to fuit passio filius christi. ad Heb.
 2. Videmus Iesum propter passionem
 mortis coronatum. Medium ad con-
 cludendum hanc passionem de hoc
 subiecto fuit diffinitio subiecti id
 est preordinatio filii dei qui tradidit
 seipsum pro nobis una cum patre
 et spiritu sancto. Luc. 22. Filius qui
 dem hominis sicut diffinitum est va-
 dit. Nec fuit demonstratio facta pro
 nobis in figura crucis causans in
 nobis tam suauem scientiam ut in co-
 paratione istius alia scientia con-
 temnatur. Vnde paulus scribit
 1. Cor. 2. Non enim iudicavi me scire
 aliquid inter vos nisi christum Iesum
 et hunc crucifixum. Tertia scientia
 circa quam curiosi esse debemus est
 noticia suppliciorum que merui et hanc
 habemus pro demonstratione penarum in
 fernalium que sunt diuisi sceleris sceleris pri-
 bus et uelate. Et in duobus sibi tagunt
 Suis et exules frigus ignis fetor et hor-
 rores. Tere desperat vindictam melior
 videntes. et de ista scia deus ipse. Couer-
 tat peccatores in infernum omnes gentes que ob-
 liuiscunt deum. et cito pro. sciat gentes
 qui homines sunt. moles vixit pro iudici-
 si deliquit. huius quod tactum est quod christus fecit
 nobis unum argumentum demonstratum in lig-
 no crucis est non deus quod christus hominibus tri-
 plex efficit argumentum. vixit argumentum que
 ei sociale unum et argumentum que pro eu-
 sonale unum. Primum fecit in sua
 benedictione incarnatione. secundum in sua cotidiana
 uisitatione. Tertium facit in finali iudi-
 cii condempnatione. Et imitatur ista etiam aliquid
 regulis prophetis factis notis. Quare prima
 talis est. Medio existere hoc aliquid
 necesse est extrema coniungi. Secunda
 Maior ex parte de necessitate a minor de iob

sequitur conclusio de necessario.
Tercia si affirmatio est causa af-
firmacionis et negatio erit causa
negacionis et tenet in causis pmi-
sis. **Prim** g argumtu fcm fuit in bn
dicta icarnate cuius conclusio erat
q necesse fuit ee pacem a cordi-
am inter deum a homine. **De** fu-
it maior extremitas a homo mior
Ite vero extremitates v mte fuerit
in quodaz medio quod vere fuit
hoc aliquid videlicet in filio quado
naturā humanā in suam psonali-
tate assumpfit vt eade persona id
singulare. idem hoc aliquid fieret
deus a hō. a habito tali medio ne-
cessario fuit par **Job. 20.** Venit
ihesus a stetit in medio a dicit eis
par vobis. **Istud** argumentū fuit
tante difficultatis q nichil preter
deū potuit istas extremitates v mte
Job ix. Non ē qui vtrūq valeat
arguere a ponere manū in ambo-
bus. Et exponit de deo a homine s;
glosaz. **Sed** sicut dicit **Gen. 21.** Re-
spexit deus a arguit. **Secunduz**
argumentum fecit xpus in sua cō-
uersacione. et vult q nos idem il-
lud faciamus. **Qui** argumenti
conclusio est de necessitate. **Ois** pse-
uerant bn v mtes erit beat. **Ista**
conclusionē que ē de necessario vult
q cōdudam? p istā regulā **Maio-**
ri de nccorio. a mior de iee ac. **Vite**
em meritorie ps ē duplex. viz cō-
tēplatiā. et actiua. **Contēplatiā** ē
maior a actiua ē mior fm sanctos
Contēplatiā ē de necessario qz ee
na. **In**traat em in hac vita. et cō-
tinuat vltim? in futuā. **Actiua** est
de mee quia nō pūnet n ad vitaz
palem a corpalem que nūc istat

g si maior ps vite nro fuisse data
cōtēplatiō. et mior ps vite nre fu-
eit data actiōi vtili ēta prios sequi-
tur conclusio necessaria in vitaz etnā
Ista similitudinē q cōtēplatiā est de
necessario a vita actiua ē de iee hē
m? a saluatoe **Luc. 10.** vbi de hac
vita duplici sub figurā duay soror-
ū loquit volēs p malam vitā fi-
gurare cōtēplatiuā. et p **Marthā**
vitā actiua. **Loquens** em de mar-
tha dicit sic. **Martha** mar. sollicita
es a turbaris erga p lura. Ecce qd
est de mee. **Sed** certe de cōtēplatiā
subiūgit. **Porro** vñū ē necessariū
Ecce q cōtēplatiā ē de nccorio
bn sequit. **Maria** optimā ptē ele-
git que nō auferet ab ea. **Ist** ar-
gumentū tetigit p beta qn dicit.
Abac. 2. Contēplator ut videam
quid dicat m a quid rñdēā ad ar-
guentē. **Terciu** argumentū faci-
et xps in final iudicij declaracōe
Cui conclusio est ista. **Pl?** mal? fi-
nalis est btis. **Et** cōcludet p istā re-
gulā. **Si** affirmacō ē cā affirmacō-
nis. a nega? est cā negacōis. **Sic**
ei dē **Math. 27.** **Crist** i iudicō sic
arguet q ad bonos. **Fur**iu a dedis-
tis m māducaē. **Sit**iu a dedistis m
bibē. **hospes** etā a collegistis me
a sic de alijs. **Et** cōtē ex istis affirma-
cōib? seqt ista conclusio affirmatiua
Vite bñdā pīs mei ac. **Et** q iste
affirmacōes sūt cāe p scise p dā af-
firmacōis. **Id** opposite negacōes
est cāe oppoite negacōis. **Vñ** sta-
ti subiūget cōtē malos sic **Furi**. et
n. d. m. man. **Siti**. a n. d. m. bi. **Dof**
ps eram ac. g cōcludet. **Discedite**
a me mledci i ignē etnū q ac. **Et**
isto tribili argumento loquit xps
b. 2.

229

psaie. 2 Jublicabit gentes et arguet
et populos multos. Et ipsemet es-
tus Eze. 24. faciam in eis ultiones
magnas arguens in furore. Et id
dicit ps dñe ne in furore tuo ar-
ne. in ira t. cor. me. Lco. 11.

Proposui q̄ hanc adducē
michi ad cōuiuēdum sci-
ent quomā meū cōicabit
de bonis et erit allocutio cogitacōis
mee et tediū mei. Hec est secūda
pars principal hui⁹ capituli in q̄
Salomon psequendo pabolicam
fictionē de nupcijs contrahendis
cū sapientia sponsa sua. Postq̄
ostendit ipsā puellā fore amabi-
et graciosam. Hic ostendit dotem
cum ea recipiēdā fore valde deside-
rabilē et preciosā hoc enim ē vnū
qđ a vitijs nutentib⁹ p̄cipue pon-
derat. Et circa istud tria facit. Pri-
mo enim circa istas spirituales nup-
cias enarrat sue intencōis volunta-
tē. Secđo sue icenitōis vtilitatē. Ter-
cio sue intencōis opositatē. Mlti ei
hñt bonā intencōne sed nō sūt ope-
rosi ad producendū eā ad effectū
si segnes poti⁹ et desidiosī. Secđa ps
ibi. suens qm̄ meū cōicabit. et tē-
cia ibi hęc cogitās apud me. Quā-
tū ad primū cōducit ex precedēti-
bus ita dicens qđ sapia ē amabil-
et graciōsa propter septē p̄rogati-
uas de ea expositas. Proposui ego
hanc adducere michi ad cōuiuē-
dum. hec meū. Nichil est enim tā
propriū amicorū sicut conuiuere
s̄m Aristotilē s. Ethicorū. Et si i oī
specie amicitie hoc est v̄um max-
ime tamē in illa amicitia que ē vl-
esse debet iter v̄iū et v̄rorē qui ad
inuitem ex ipso iure mat̄nonij co-

habitare tēnēt. Alia sc̄a habet
ad cōuiuandū. Vnde glosa Ista
exponens de sapia increata dicit
sic Popul⁹ dei cōlonē sapientie et
xp̄i se habere gaudere in amplexu
eius delcāt qui ait Si quis michi
aperuerit intrabo ad illū cenabo
cum illo et ille meū. Apoē. 3. Et q̄
sensus si exponat de sapientia cre-
ata que est dñū. psui hęc addu-
tere michi ad cōuiuēdū quasi di-
ceret ut faciā ei cōuiuū ut inuicē
epulemur. Solent enim et in nup-
cijs sponsus et sp̄sa inuicē epula-
ri. Mat̄. 22. Ece prandiū meum
parauī. Tauri mei et altilia occisā
et omnia parata sūt reire ad nup-
cias. sic ergo p̄ intencōis sue volū-
tas. sed sibi iugit̄ eiusdē intencō-
nis vtilitas que ē valde multiplex.
Nā qui potest sibi sapiā copulāre
vtilitas siue fruct⁹ et excellentias
octo dotis noīe consequet̄ viz cō-
cacionē bonorū alienacōem tedi-
orum. In populis venerationē. In
iudicijs discretione. Inter nobiles
maiestate. post hanc vitā imōli-
tatem. dignitate. regim̄is in presi-
dentia. Jocunditatem solamimis i
conscientia. Et s̄m istas octo excel-
lencias habet licet ista octo pat-
tes. secūda ibi et erit allocutio.
Tercia i habeo p̄ hanc claritate.
Quarta ibi Iuuenis et acutus in-
ueniar. Quinta ibi et in conspectu
potencium. sexta ibi preterea ha-
bebo. septima ibi disponam popu-
los et naciones. Octaua ibi. In
trans in domum meam. Dicit
ergo sic. Ideo proposui michi sa-
pienciam copulare sciens me cur-
ta p̄iosa munera exceptur i dōz

Scio ei p̄m̄is q̄m̄ meā cōicabit
 in bonis. hoc ē iustū ē ut viro et
 vxori oia sint cōia cū sint duo in
 carne vna **Gen. 2.** Et bñ dicit ab
 solute de bonis nō dicit de p̄d̄is
 v̄l ē d̄d̄it̄b̄? l̄ maerib; seu thau
 ris que oia transitoria sūt a cadu
 ca. Sed de vere bonis v̄tutib; a ḡ
 c̄ijs a p̄m̄ijs p̄t̄m̄iter p̄m̄asuris
 luc. 11. Si vos cū sitis mali nostis
 bona data dare filiis v̄ris: quāto
 magis p̄ v̄r̄ celestis dabit spiritū
 bonū p̄t̄it̄b; **ser. Ero. 33.** Ego of
 tendā tibi omne bonū **Aug. 2. l.**
 de libero arbitrio c. 31. Virtutes q̄
 b; eē v̄tut̄ magna bona sūt **Spe**
 c̄ies quorūlib; corp̄m̄ sine quib;
 recte viuūt m̄ima bona sunt. **Po**
 tencie vero anime sine quibus
 recte viuū nō p̄t̄ media bona sunt
 virtutibus nemo male v̄t̄it̄ **Cete**
 ris aut̄ bonis v̄ medijs a m̄imis nō
 solū bñ s; etiā male q̄s q; v̄t̄ p̄t̄. nō
 ita v̄t̄it̄ de q̄b; dā vxorib; ad vi
 ros suos. **Sūt enim non nulle q̄ do**
 lores a tedia cōicant viris suis et
 bona si q̄ sint sibi a adulteris su
 is sep̄ant a refuant. **Verba vero**
 amara a cōiucia a ip̄optia com
 m̄icāt viris suis **Eccl. 32.** In mul
 ere zelotipa flagellū lingue oib;
 cōicans **p̄. 30.** Talis ē via mul
 eris adultere q̄ comedit a ēgens
 os suū dicit hō sū op̄ata malum.
 Vñ male vxores nō cōicant de bo
 nis viris suis s; magis subtrahūt
 a approp̄ant sibi p̄p̄tis **Inuita p̄t̄**
 a in morte vñ narraē de quodam
 simplici qui moritur cōdidit tes
 tamentū a inter alia dixit vxori su
 e q̄ v̄deret vnū bouē et daret p̄
 anima suā. **Mulier viro mortuo**

accepit cattam a bouem a ducit
 eas ad forū. Cū v̄sset q̄d̄ v̄lēs
 emere bouē **Ipsa r̄dit Null'iq̄t**
 bouē emet nisi s̄l v̄lēs emere cat
 tam **Alius r̄dit q̄ lib̄ter emeret**
 bouē; s; de catta sua non curauit
Illa asseruit sicut p̄s q̄ nullomō
 v̄deret n̄ cōiuncti. **Cui ille. Et quō**
 inq̄t h̄bo a ambas. **Catta; inq̄t**
 tu emes pro vna marcha q̄ ē in
 p̄ciosa **Sed bouē h̄bis pro obo**
 lo. **Recepta pecūia p̄ciū catta sibi**
 retinuit a obulū quē pro boue re
 cepat dedit p̄ aia viri sui. **Non sic**
 vxor grata que ē satis rara. **S; de**
 bonis cōicabit viro tā in vita q̄
 i morte **Ad h̄b. 17.** B̄nificētia cōi
 ois nolite obliuisci talib; hostijs
 p̄meret̄ deus. **Primū ḡ emolimē**
 tū q̄d̄ salomō de sapia p̄sēq̄t ē q̄
 h̄bit cōicacōez bonorū. **Sedm̄ ē**
 q̄ h̄bit p̄ eā alleuacōez tediōrū
 Et q̄tū ad hoc subiungit. **Erit iq̄t**
 allocutio cogitacōis mee et tediū
 mei. **allocutio a alleuacio vel cōso**
 lacio. **Magnū enim solacium est**
 homini habere cui reuellet occulta
 tedia cordis sui a cogitacionū su
 arum **Vnde Seneca i epl̄a 2.** Om
 nes curas cum amico a omnes co
 gitaciones tuas misce. **fidē si pu**
 taueris facies. **Ista allocucōne ca**
 rebunt mali in iudicō sic dēn̄ est
 t. 7. quia nō habebūt sp̄m̄ nec in
 die agnicionis allocucionez. **Cir**
 ca istam literam proposui ergo
 hanc adducere michi ad conuiuē
 dum. **Et est aduertendum q̄ sūt**
 conuiuia quatuor ad quoz ta hō
 curialiter inuitatur. et quartum a
 deo specialiter v̄dicatur **Inuitāt**
 em̄ homines ad cōuiuiū d̄ybol;
 b. 7.

221

211

B. & 4^{or} quibus

mundus a deo dyabolus tria ppo-
 nit fercula: p dices iniusticie: vea-
 tiones iracundie: p auones super-
 bie **Regū. 17. Fecit Absolon** cui-
 uum quasi diuuium regis **Abso-**
 lon interpretatur patris mei amal-
 eacio. et figurat dyabolum q̄ quā-
 tū in eo ē patrē suū amicitie ni-
 titur p p̄d̄m. **Iste** facit diuuium
 q̄si diuuiū regis ppter nobilitatez
 ferculorū **Job 41.** Ipse ē rex sup v-
 mīlos filios superbie. **Sed** ad istū
 diuuium nō d̄z homo accedere: q̄
 nō fit causa affectōnis: sed causa
 p̄dicōnis **Vñ Absolon** illud grā-
 de diuuium fecit vt i eo posset oc-
 cidē **Amon** fratrem suum. **Sic** dy-
 abol⁹ ad diuuium nos inuitat: vt
 p p̄d̄m intorritos occidat q̄ fra-
 tres sum⁹ quodammodo āgelorū
In cui⁹ figura **Job p̄mo** **Filiū** **Job**
 dū diuuiarentur in domo fratris
 suū p̄mogenitū repente vētus vehe-
 mēs irruit a regione deserti et cus-
 sis āgulis dom⁹ omnes oppressit.
Iste dat p dices iniusticie. **Per** dix-
 im naturales quādo oua p̄pria p-
 didit fuit aliena oua: vt ouorū
 suorū numerū restauraret: ita mali-
 domini cum bona sua p̄diderint p-
 iuiles consumptiones: bona paup̄-
 rū auferūt p iustas extorsiones
Et idē dyabol⁹ in p̄mo suo ferculo
 p dices apponit fraudulētie: q̄ o-
 nes quos pascit docet dolos iusti-
 cie. docet etiā venacōes iracundie.
Vult em̄ q̄ fr̄em suū venetur i
 mortē. sicut i illo conuiuiū patuit
Miche. 1. **Vir** fratrem suum vena-
 biē vsq̄ ad mortē. **Dat** etiā pau-
 nes superbie. **Sicut** em̄ refert **Aug⁹**
21. de ciuitate dei c. 2. **Caro** pauōis

data iterū dēlehit etiā da. sicut ip-
 se ē exptus p̄ am̄ spacū iā trāsa-
 ctū. **Sic** moralit̄ superbia quātum
 cumq̄ vicitur semp̄ recrudescit et
 recrescit: q̄a de bonis opib⁹ nasci-
 tur **Vñ Aug⁹** de natura et grā. **Ce-**
 tera vicia i malefactis valēt **Sup-**
 bia etiā in r̄is factis ē cauēda
 277 **Secūduz** diuuiū facit mūd⁹ et ap-
 ponit tria fercula: delicias: diuici-
 asa et honores **Et** istū diuuiū est pe-
 riculosū: q̄ delicie iste de sūt venēo-
 morifero q̄ venenū aspidū ifana-
 bile admiscet cū delicijs: q̄d venē-
 tuz moraliter reddat homines ob-
 audientes et induratos ad v̄ez-
 icantantis sapienter id est p̄di-
 cantis verbum dei. **Diuicie** nō sūt
 anime san⁹ ab̄s. **Vnde** conuiui-
 um mundi non valet. **Si** aliquis
 sciret conuiuium p̄ciatim vel pro-
 missum de talib⁹ ab arijs: que co-
 mēsta homo receret: statim i eri-
 tu suo a conuiuiū nullo modo ibi
 quicq̄ gustaret. **Tale** ē conuiuiū
 mundi. **Quātum** ad secūduz fer-
 culum **Job. 2.** **Diuicias** quas de-
 uorant euomet et de ventre illi⁹
 extrahet illas deus. **Ferculum** ve-
 ro honoris est inflatū quod dicit̄
 p̄t comedentes p̄ superbiā et va-
 nam gloriā seu ianem et iactan-
 tiam sermonū. **Vnde** dicit ille
 pomposus **Eliu Job 32.** **Plenus**
 sum f̄mombus et coartat me spi-
 ritus vteri mei **Venter** meus qua-
 si mustum absq̄ spiraculo quod
 lagūculas nouas dirumpit. **Et** iō-
 de isto conuiuiū bene dicit **Eccle. 1**
 377 **Melius** est ire ad domū luctus q̄
 ad domū conuiuij. **Tercium** con-
 uiuium facit xp̄pus de seipso: in

que sūt ea fercula delicia. **C**aro
mūdissima. aia sādā. a dōctas infini-
ta. **D**estē. p. **A**ssuet? fecit grande
cōmūū cūctis pncipib? a pueis
suis ac. **D**oc omniū vocatur cena
magna. **L**uc. 14. **I**ō quidā fecit ce-
nā magnā i uuit ml'tos. **S**; quā-
tū cōmūū exigit de? ab hōie. **S**iē
enī dicit **G**reg. 31. moral. Dei refe-
ctio est uerho p dōz. **T**ria fercu-
la sūt cōmūū. cōfessio. et satisfctio.
Vn̄ **M**attheo publicano dicit **L**u-
ca 7. **F**ecit omniū magnū leuī i do-
mo sua. **V**l tria fercula in omniū
xpiani quib? xps pascit sūt cōtē-
tio p dōz. **I**n quo debet eē morti-
ficatio carnis. **T**obie 1. **P**recepit
Raguel arietē occidit pari omniū
um. **S**upportacō p primo luce. 14.
Cū facis cōmūū uoca paupes de-
biles a dūctos. **E**t cōtēplatio dino-
cū cū securitate ea cōsequēdi pū-
ry. **S**ecura mens quasi inge cōmū-
ū. **I**stā ymaginacōne cōplere nō
potū puent? tps breuitate sed ē
meli? alias cogitāda. **L**co. 112.
Habeo ppter hāc dicitatē
ad turbas. a hōres apud
seniores. **I**uueis a acutus
inueniar in iudicio a i cōspai po-
tentiū admirabil' ero a facies pū-
cipū mīabunt me. **T**acētē me sus-
tēbunt a loquētē me respiciēt et
fincionāte me phara: man? ori su-
o iponent. **P**ost q̄ salomō enūe-
rauit duas ptes dotis spūalis q̄s
de octo dotibus cum sapiētia spō-
sa sua recepit. **I**n ista scā subiun-
git tres alias. **H**abz enī p eā in po-
pul' ueneracōem. **I**n iudicijs dis-
cretionē. **I**n nobiles amācionē
Et s̄m ista tria scā diuidit i tres p-

tes. **P**rimo ostēdit q̄ sapia cōfert
ueneracionē in popul'. **P**opulus
aut est s̄m **A**ug? xij. d. c. 21.
Cetus multitudinis pari iuris cō-
sensu a utilitatis cōmūione so-
ciatus. **V**nde ubi est populus ibi
est societas ordinata ml'torū q̄z
aliqui sunt digniores a honoābi-
liōes a aliqui sunt minores. **M**aio-
res uocat hic seiores. minores au-
tem uocat turbas. **A**pu d utrosq̄
autem fit sapiens honorabilis s̄
diuersimode quia a vulgo recipit
famam. **E**t apud seniores recipit
honores. **F**ama enim s̄m ysid. v.
Et b. dicitur a fando. a loquendo
quia loquendo peruagatur. **V**ul-
gus autem multum loquitur. **E**t
ideo fama hominis p vulg? mari-
me publicatur. **Q**uantum ergo
ad ista duo que cōferunt ueneā-
cionem uidelicet famam et hono-
rem dicit sic. **D**atebo per hanc id
est sapientiam. claritatem id est
bonam famam ad turbas et ho-
norem apud seniores. **A**d turbas
id est ad minores a vulgares ho-
mines que ideo uocantur turbe q̄
min? ordinate sunt in educatio-
nibus a moribus q̄ sunt nobiles.
Sicut enim dicit **A**ugustinus li-
bro locutionum. **T**urba est mul-
tudo inordinata. **V**nde turba a
turbacione dicitur s̄m **D**apiam.
In signum autem q̄ sapientia p-
stat famam et q̄ fama uolitat fa-
ciliter oē vulgi. **F**iguā fame. ap d
poetas fuit quidam equus ela-
tus qui pegafus dicebatur. **I**ste
natus fuit de sanguine gorgonis
qui timor' uel terror interpretatur.
Quia incūz sapientie timor' dū-
b. 2.

Iste equus pede suo percussit terram
 et erupit fons musarum de quo Ora-
 cius in plogo poetrie **N**ec forte la-
 bra plui caballino **R**uia occasio-
 ne fame multi de fonte sapie bibe-
 re cupierunt propter famam enim con-
 quenda multi studiis et reb9 bel-
 licis se dederunt. hoc est g primus
 emolimentum positum in ista lectio-
 ne p sapia contulit **S**alomoi q viz
 habuit p eam veneracionem i popu-
 lis **S** computatis duob9 primis emo-
 limētis. **I**stud ē terciū qrtū emoli-
 mentū confert sapia viz discretio-
 nē in iudicijs **E**t quātū ad hoc di-
 cit sic **I**uuenis et acutus inueniatur
 i iudicijs. **I**uuenis et fortis **J**ob. 2.
Scripto vobis iuuenes qm fortes es-
 tis et verbum dei manet in vobis et
 vicistis malignū et acut9 et subti-
 lis in iudicio discernendo noxiam
 ab insona **I**stud acūmē iudicij
 dedit sapia **D**anieli. **D**an. 17. **R**euer-
 timi ad iudiciū quia falsū testioi-
 um tulerūt contra eā **I**stud enim
 acūmē iudicij ē. **S**alomō a sapia
 pcepit 3. **R**eg. 3. **A**udiuit itaq9 ois
 israel iudicium qd iudicasset rex
 et timuerunt regē videntes sapiēci-
 am dei eē in eo ad faciē dū iudiciū
Quintū emolimentū quod homo p
 sapiēciā consequit ē qd confert hoi
 inter nobiles admācōez **N**obiles
 principes et potentes maxime indig-
 ent cōsilio sapientū **V**nde ppter
 sapiāz pauperes etiā regū sūt du-
 ctōres et hoc ē quod dicit in cōspec-
 tu potentū admirabilis ero. **E**t p
 ista littera specialiter exponit de cri-
 sto in quo mansit personaliter sa-
 piētia icreata **S** quo dicit **L**uc. 2.
Omnes illi habant testimonium de

mirabāt in vobis grāe q pcedebāt
 de ore ipsi9 **E**t facies principū mira-
 bant eū **P**saie. 42. **S**up ipsū otine-
 bāt reges os suū **T**ria at dāt potē-
 tes sapiētibus rōne dōctriē viz ex-
 spectacō nē cū reuēntia. **C**ōfide acō-
 nē cū diligētia **E**t auscultacō nē cū
 paciā **E**t idō quātū ad ista fa sub-
 iūgit **T**acetē me sustinēbūt et ex spe-
 ctabūt **J**ob. 22. **E**xpectabāt me si-
 cut plumiā et os suū apiebāt quasi
 ad ymbre serotini. ecce exspecta-
 cū iuēntia qrtū ad p̄mū et loqntē
 me respiciēt sic hoies intēti ad vba
 alic9 respiciūt eū i facie **J**ob 29. **I**n-
 tēti tacebūt ad eloquū meū. ecce
 cōfide acō cū diligētia. et s̄mō cōnā-
 te me plura man9 ori suo iponēt
 q nō valebūt r̄sistē sapiē et spūi
 q loquit **A**ct. 1. **E**cce auscultacō cū
 paciā **Q**uo ad faciū **J**ob. 26. **V**ide-
 bāt me iuues et abscedebāt a seēs
 assurgētes stabāt p̄ncipes et stabāt
 loq9a digiti sup̄oebāt oi suo. **I**u-
 uēs et acut9 inueniatur i iudicio. **N**o-
 tandū ē q iuueib9 sūt tā p̄cauen-
 da. tā sūt iponēda. et sūt tā p̄dicē-
 da. **P**recauē ei dēt sōpnū torpen-
 tis ociositatis viscū inficiētis soci-
 tatis et estū p̄fumentis tumiditatis
Primo precauē dēt sōpnū
 torpentis ociositatis. **S**icut dicit
 plim9 **A**cipite p̄tillos suos cui9 ap-
 ti fuerint ad volandum extra m̄s
 proicit et verberat eos alis caues
 q ne in etate tenera pinguescāt
 ne macescant ocioa soluantur de-
 licijs. sic conuenit omnino eca in-
 uēnes ordinari. **P**rimo extra m̄-
 dum propriē voluntatis eiciantur
 de erroribus castigent et ad capien-
 dū p̄dā suā statim assuescant. si

derid delēt eē p̄da eorū ē intelligē
 cia scripturay a p̄pellāt ad libros
Si milites p̄da eorū ē strenuitas
 a victoria pugnacū exercent i bel
 lis **S**i mercatorē p̄da eorū ē luxū ex
 ercent i nūdīs **S**ic oīno q̄ nul
 lus vacet ocio **S**ed posset q̄libet
 dicere cū p̄s **P**aup̄ sū ego a in la
 borib⁹ a iuuetate mea **S**; sic dicit
 i li. de natūis ty. **P**ull⁹ a simi q̄to
 senior cāto turpior **E**t de capris di
 cit **A**ristoteles 7. de ai alib⁹ q̄ fe
 t⁹ q̄ p̄mo gnāt ē melior a fortior
 Et fet⁹ q̄ postea gnāt ē peior. **T**a
 les em̄ moralit̄ inter iuuenes iue
 niunt q̄ in p̄ncipio sūt deuoti v̄tu
 osi a boni **S**ed q̄tomagis adoles
 cūt tantomagis vicij⁹ se imiscunt
 et sūt turpiorē. **T**ales sūt scola
 res deuoti dūmō sūt paupes a iu
 uenes **A**ridissimi a supbi dū diu
 tes esse ceperit de p̄rimonio cruci
 firi. **S**ed p̄cauē delēt v̄sū infe
 rāue societatis **S**icut em̄ pueri de
 facili faciunt lepra corpali **I**ta fa
 cile inuisant familiaritatibus vi
 cios a precipue cū mulierib⁹ q̄cū
 blandicie etiā fortes aut emolli
 ūt aut eneruāt p̄. **D**e fenestē
 dom⁹ mee p̄peri iuuenē. **E**t infra
Cōsidero recordem iuuenē q̄ tran
 sit p̄ plateas a ecce mulier occur
 rit illi ornatu meretricio p̄pata ad
 capiendās aīas et apprehēfū de of
 culabat iuuenē. **E**t bñ infra sub
 dit **S**tati⁹ eā sequit̄ q̄si bos duct⁹
 ad victimā. **T**erco p̄cauere dñt
 estum p̄fumentis tūiditatis. **D**uo
 gnā hōi sūt natūalit̄ magne spei
 dūmō cōdicō stat⁹ eorū durat.
Iuuenes. a **E**brii **E**t q̄ p̄sumptio
 mater est iurgiosū **R**aro iurgia

a dissensioes v̄ bella inē socios o
 rient: nisi iuuenes v̄ ebrii sint in
 causa. **R**ō at iuuenes sūt p̄sump
 tuosi a magne spei dicit **A**ristoti
 les. 2. rethoice **E**t huius causa est
 triplex s̄m tres condicio nes obis
 cū ipsius spei **O**biectum enim spei
 est bonū arduum et potēciale
Quādo enim iuuenes multum se
 habere putant de futuro a parum
 habent de preterito. **M**emoia autē
 est preteriti **S**pes vero futuri **I**de o
 multum habent de spe et potēciali.
 et parum de re a actu. **V**nde sicut
 materia prima dicitur in potēci
 a ad omnes formas **E**t quātoma
 gis aduatur tanto plus perdit de
 potentialitate **I**ta puer dūmō est
 iuueis tūc est in potētia ad om
 nem statum. potest esse sacerdos
 potest esse episcopus potest esse
 papa **S**ed cum creuit modicum
 vir sufficet portare aquam bene
 dictam. **S**ecunda causa quare
Iuuenes sunt presumptuosi est
 caliditas nature **H**abent enim co
 piam calorum a spirituum. a ideo
 cor in eis ampliatur. **E**x amplia
 tione autem cordis homo tendit
 in ardua. **I**n p̄s. **V**iam mandato
 rum tuorum cur. cū dila. cor me
 um. **T**ercia cā ē ierpiencia **I**lli q̄
 nodū passi sūt difficultates a rē
 stēcias i factis suis audaces sunt
 ad tēptandū oīa. **I**lli vero q̄ iā fre
 quēl sustinuerūt epulsā frustra la
 borauerunt in conatib⁹ non defa
 cili attemptant ea que nō sūt ex
 p̄rti. **E**t hec est causa quare **I**uue
 nes non debent fieri duces bello
 rum sicut dicitur terco **T**opicorū
Remo eligit iuues i duces eo q̄

22A

b. h.

constat non esse prudentes. Et ideo
 signanter **Eccl. 11.** **L**etae iuuenis
 i adolescentia tua et in bono sit cor
 tuum in diebus iuuentutis tue In bo
 no humilitatis Quia sicut dicit **Gre
 gori** i quadam omelia Qui sine hui
 litate virtutes congregat quasi in
 vento pulueres portat **Ambrosi**
 fuit **Beati** immaculati Non mirabilis hu
 militas in senectute quae effecta vi
 bus debilitata facturis tristis et do
 loris hancela coacta curatur est
 bus et ipsa viuendi mesta fastigio a
 lacritate est oblita iactantiae. Ra
 ra sane in iuuenibus est humilitas Jo
 quae miranda dum etas viget dum vi
 res solite dum sanguis estuat dum
 sollicitudo nescitur dum ignorat
 nobilitas dum leticia frequentatur.
Sed principaliter sunt tria Iuuenibus
 imponenda scilicet promptitudo obie
 neritudo conscientiae et sollicitudo conti
 nentiae. **Promptitudo** obie qua iu
 uenies sine obla abulio est sicut **Au
 g** **V**ni sic docet **Aristoteles** 8. **Et**
Amicitia inter senes et iuuenes v
 trisque est necessaria **Senibus** quidem
 ut eis a iuuenibus fuerit **Et** iuueni
 bus ut impetabiles fiant ut per se
 mores a peccatis actibus preseruent
Timore enim seniorum et reuerentia
 solent iuuenes se a suis insolentibus
 refrenare **Job** 29. **V**idebant me iu
 uenes et abscondebant. **De** ista obedi
 entia iuuenum ad seniores dicit **Valer
 ri** li. 2. c. 1. quod apud antiquos senec
 tuti Iuuentus generaliter immensum hono
 rem reddebatur. **Tamquam** seniores coes
 pres essent omnium iuniorum **Judic. 6.**
Sic enim iuuenes facere consueuerant et be
 ne de consueuerant quod iam olim est con
 suetudo haec abrogata **ysaie** tercio

Tumulabunt puer contra senem
 etc. **Sed** est eis imponenda tenebros
 conscientiae ut discant peccata sua cum eorum
 circumstantiis diligenter discussa. **in**
graliter et diligenter euidenter experie
 re quod si fuerit conscientia larga iuuen
 tute. amplius sine mensura i senec
 tute **Eccl. 6.** **Fili** mi a iuuentute tu
 a excipe doctrinam et usque ad canos
 inueies sapientiam **Et** 14. **Rue** i iuueni
 te tua non congregasti quomodo iuuenies
 ea i senectute tua quod d. nulli homo.
Et ideo dolore huius merito plangens
 conscientia sollicitudine sue iuuentutis in ociosi
 tate et insolentia describit **Salom**
pu. 4. **Cur** detestatur super disciplina
 et increpacionibus non accipit cor
 meum nec audiui uoces doctrinam me
 a magis non inclinavi aurem meam
Et merito plangere potest talis. **Quo**
am meae dicit. **Dampna** fleo rerum
h plus fleo dampna dierum. **Quis**
potest rebus succedere nemo diebus. **Ter**
tiu est sollicitudo continentiae quod continen
 tes esse non potuerunt sine summa cul
 todia et sollicitudine vite sue propter
 carnis impugnationes in peccatis **Sepe** ex
 p. me. a. iu. mea. **Et** ideo b. perit
peccata delicta iuuentutis **Tria** sunt eis
 predicenda videlicet debilitas corporalis
 virtutis labilitas temporalis iuuentutis et
 deformitas hyemalis senectutis. **so**
lent ei iuuenes de fortitudine sua gloriari
 nisi non aduerterent illis **ysa. 40.** **Iuue**
nes si infirmitate cadent. **ite** predicenda
 est eis labilitas temporalis iuuentutis. quae
 forma corporis quantumcumque magna
 cito transit **Vnde** **Quidi** 2. de ar
 te amandi forma bonum fragile est
 quantumcumque accedit ad annos.
Sit minor et spacio carpitur ipsa
 suo. nec uiole semper nec lilia can

dida floret Et riget amissa spina
 relicta rosa Et iam tibi veniet formo-
 se capilli Jam venient euge que ti-
 bi corpus arent a Viegili⁹ in bu-
colicis egloga 2. O formose puer
minium ne crede color Alba ligu-
re cadunt vaccinia nigra legun-
tur Vaccinia apud virgiliu aliqui
sunt pueri fructus nigri Anglici i-
nustro In breva bilberies. In gali-
co blebes. Et sic loquitur hic Ali-
 quando vaccinia sunt flores qui vo-
 cantur primule viris quib⁹ filies
 sunt consopos. et sic loquitur vir-
 gilius in eadez egloga dicens Mol-
le a luteola pingit vaccinia capos
 Tercio predicenda est iuuenib⁹
 deformitas hysmalis senectutis
 de qua idem Ouidius libro tercio
 de arte amandi ita scribit Veture me-
mores iam nunc estote senecte.
Sic nullum tempus vobis abibit
iners Utendum est etate cito pe-
de labitur etas Nec bona tam seq-
tur q⁹ bona prima fuit. q⁹ cito me-
miserum laxantur corpora rugis
Et perit in nido qui fuit ore color.
 Et ideo signanter dicitur eccl⁹. 22.
 Memeto creatois tui i dieb⁹ iuue-
 nutis tue anq⁹ veniat tempus af-
 flictionis a appropinquat anni d⁹
 quibus dicas non implacent.

lectio 117.

D Reterea habeb⁹ p hanc i-
 mortalitatem a memoria
 eternam hys qui post me
 futuri sunt reliqua. Enueatis qui-
 bus dotib⁹ vel quib⁹ dotis partib⁹ q⁹s
 spūs sūs sponte largit⁹ cuilib⁹ v-
 tuoso. In hac pte s⁹ subiungitur
 que est maxima viz immortalis p-
 petuitas boe vite q⁹ solis sapienti-

bus id est deum beffe colentibus
 est promissa Et quia ista immor-
 talitas potest dupliciter percipi-
 videlicet. realiter a simpliciter in
 eterna gloria a temporaliter i ho-
 minum memoria. Ideo de vtroq⁹
 sufficienter subiungens dicit sic.
 Pretere a habeb⁹ p hanc immortali-
 tate vere viz a realit⁹ quia Sapie-⁹
Justicia ppetua e a imoel. De ista
 immortalitate loquitur beatus Au-
g⁹ 17. de trinitate c. 20. vbi dicit sic.
Cu b⁹ omnes esse volut pfo esse
a immortales volunt Alii enim te-
ati esse no possent. hoc probat Au-
g⁹ sic de immortalitate interrogati
fi cicut de beatitudine omnes e am-
se velle. Respondet similiter. Quo
possent bte vine n viuente. Cu g⁹
oēs appetit bte vine a teate vine
non possent nisi immortaliter vine
constat oēs appetere immortalita-
tem Et cum naturalis appet⁹ no
fit frustra constat q⁹ imoelitas e ho-
possibilis licet ea habē no valeat
a se ipō s⁹ quia p sapiāz ea hte po-
terim⁹ hoc e p dei cultū sincereū qui
a bō volūate dependz. Io d⁹ Salo-
mon pte rea hēbo a pē emolimēta
supius enueāta hēbo p hanc imo-
litate se p sapientiā In h⁹ figurā
apud poetas. Dea sapientie dice-
batur minerva a non moelis Mini-
idez est q⁹ non erua moelis interp-
tatur Inde a minerva quasi imo-
lis. Ita dea pingebat⁹ quasi vgo
decora triplicem habens vestez a
pectore caput gogomis portabat
depictū sicut dicit Alexāter neq⁹ i
scitillatio poetaz capitulo de pal-
lade d⁹ etia nata de Iouis vtice a si-
ne mē a d⁹ fcomia pallas a minua

cui septenari⁹ nūceris cōsecrat^r et
 ē dea sapie a oim arcū a bellorū.
Ideo virgo pingit^r dea sapie quia
 nullā recipit vitiorū corruptionē.
 Sed ppetua morū gaudet integritate.
Triplie h³ veste ppter tres sci
 etias s^mo cōnales quib⁹ ipa vel
 tit^r a ornat^r. q̄ sūt g^matica. et^rhoica
 et dyaletica. **I**n pectore portat ca
 put gorgonis v. meduse qui aspi
 cientes in lapidē uertebat cuius
 caput p⁹ absidit. **G**orgō inter
 p^rta^r terror^r q^r ḡ ois sapiēs tribil
 viciō^r a fatuis esse debet. ḡ pingi
 tur dea sapie caput gorgonis por
 tare in pectore. **I**sta dē nata de ver
 tice **J**ouis a sine mēe quia sapia
 fidei a bonorū morū ē a dono dei
Eccl. 22. Ego ex ore altissimi p^rdi⁹
p^rmogenita aū oēz creaturā huic
septenari⁹ nūceris cōsecrat^r qui ē
vmūsitatis eo q^r vmūfū tēp⁹ per
l. decurrat vniuersus mund⁹ per
l. planetas dirigit. **O**is homo ex
 septē qdāmō cōpōit^r viz ex trib⁹
 potētijs aīe a quatuor elemētis **J**uxta
 modū quorūcūq⁹ loquēdi. vocat^r
 tricoma v. trina noticia s^m **R**emi
 giū q^r p^rhi in tribus cognoscens
 marie laborat. viz creatōē. crea
 tuā. a aīa. **V**ocat^r etiā pallas id ē
 noua quia sapia nullū semū nul
 laz sētē vetustate. **H**ec ē dea bello
 rū q^r bellis magis cōfert sapia q̄
 corpis fortitudo **S**apie v. **M**elior
 ē sapia q̄ vires vir prudens ma
 gis q̄ fortis. **D**icit ḡ **S**alomon **H**e
 bo p^r hāc immortalitatē a nō solum
 h⁹. **S**z a meōriaz etnā hīs q̄ post
 me futuri sūt relinq̄ sicut dicit **S**e
 neca **A**d pauca nat⁹ ē q̄ tantū de
 suo tpe cogitat. **O**is em̄ vtuosus

solto

a ad bonā vitā tenet a ad bonā
 famā vt p vitā ipē saluet. a p fa
 mā prim⁹ edificet. prim⁹ inq̄ nō
 solū q̄ ē s̄ q̄ futur⁹ est. **V**n bonū
 copiose ē sui cōdicatū. **V**n enim
 bon⁹ hō q̄ si infinis futuis p^resse
 p^rt p bonū exēplū **V**n dilexera
 bil^r **E**leazar⁹ **J**ude⁹ nobilissimus
 cū inficeretur q^r vtra legē carnes
 fuillas nollet cōmedē nobilē mor
 tē magis q̄ odibile vitā amplex
 ans dicit fortē vitā excedē sene
 ctute q̄c dign⁹ appaēbo. **A**dolē
 centibus aūt forte exēplū relinq̄.
Et ideo dicit **p**s **I**n meōria etna e
 sūt iusti **E**t p^ru. 10. **M**eōria iustici
 laudib⁹. **I**n scripturē nāq̄ locis va
 rijs iueitur tplex meōria. **E**st em̄
 memoria bñficiōz. meōria exem
 ploz. et meōria dampnoz. **P**riā
 ē cōtinue possidēda. **S**ecda est alijs
 exhibēda. **E**t etiā est relinquēda
Pri⁹ em̄ meōriā hēc dētem⁹ bñfi
 corū dīnorū **p**s. 117. **E**go sū q̄ de
 leo inq̄tates tuas ppter me a pec
 catoz tuo nō cōcordabo. **R**educ
 me in meōriā a iudicemur sūt **R**e
 duc me i meōriā v. bona q̄ feci s³
 glo. **C**reādo. redimēdo. a p^rpando
 bñtudine. **S**z istā meōriā tria im
 pediat. **P**rosperitas **C**uriositas **E**t
 voluptas. **P**rosperitas facit īgtos
 obliuisci amīcorū q̄ eos i āgustijs
 adiuuerūt **V**n **G**en. 40. legimus
 q^r p^rposit⁹ pīcnaz phaois q̄ p^rus
 fueāt icarcat⁹ cū **J**oseph a p ipz
 de sua lītē a cōe p^rhice īfōit⁹ succ
 dētib⁹ p^rspis oblit⁹ ē īspis sui. **I**s
 to mō ē de ml^ris q̄ cū afflicōibus
 tbulatur p^rsecōib⁹ p^r īfirmitatib⁹
 deū hāt i meōria. sed cū sint i sai
 tate. trāq̄llitate. a p^rspitate tēdūt

etiam obliuioni. **Deut.** 32. **Deum**
 q̄ genuit dereliquisti a ob. es. d. cre.
 tui. **Parrat.** Vincenci⁹ i speculo hi-
 storiali q̄ sel in ethiopia t̄ta cō-
 tigit pestilencia quo ad meōriam
 hominū q̄ hoies obliuiscabantur
 noia patrum suorum noia filiorum a
 etiā nomina p̄ria **Foriebat** ista
 pestilencia s̄m cum ex fetore a pu-
 trefactione quorū d̄a cadauerū in
 t̄fectoū in bello. **Moraliter** tan-
 ta h̄is dieb⁹ ē in hoibus in parte
 meōriam pestilencia q̄ nec eoz
 dant nois dei patris oim nec grati
 sunt amicis nec aiabus defūctoꝝ
 nec prudentes ad seiplos **Eccl.** 9.
Obliuioni tradita est meōria eo-
 rum; **Seneca** 2. de b̄nificiis. cōpat le-
 gē gratitudinis et b̄nificentiē mu-
 tue ludo pile. q̄n em hoies ludunt
 cū pile a eam alienatim recipiunt
 inter se. tam diu durat a cōtinua-
 tur ludus inter eos q̄ diu ducient
 recipiēt a iactat. **Si** vero vn⁹ recipi-
 at a retineat v̄l in cōueniēter rep-
 utiat desinit ludus qui desinere nō
 potest sicut dicit **Seneca** nisi l̄ me-
 tentis v̄l recipientis defectu. **Isto**
 mō ymaginat **Seneca** q̄ debz eē s̄
 beneficencia mutua inter amicos
Senim a te beneficiū recipio a pos-
 tea p̄ virib⁹ illud tibi p̄portiona-
 biliter tribuo iuxta leges gratitu-
 dinis apte ludo. si vero beneficiū
 recipiū obliuioni cōmēdo nec tibi
 vbi possē in aliquo cōpensō lu-
 cedi sine facio a beneficencie ludū
 soluo **Et** ideo signant dē **Deb.** 13.
Beneficencie autez a cōiomis noli-
 te obliuisci. si sic nos h̄re debem⁹
 ad homines multo magis eega de-
 um nos gratos eē cōuenit **Hugo**

te claustro aie. sic nullū ē momētū
 quo hō nō v̄tat v̄l fruatur dei boica-
 te a misericordia. **Ita** nullū dēt eē
 momētū; quo eū p̄ncem nō habe-
 at in meōria **Tren.** 3. **Meōria** me-
 mor ero a tabescet in me aia mea
Sed istā meōriā 2° impedit **Cuid**
 sitas a sollicitudo nimia circa mi-
 dum. sicut dicit cōit **Pharib⁹** iten-
 tus mior ē ad singula sensus. **In**
p̄. **Obliu** sunt b̄nificioꝝ eoz a m̄ q̄
 os eis. **Tertio** istā meōriā ipedit
 a tollit voluptas carnis **Boecius**
 3. de cōsol. metro 10. **Voceat** corpus
 s̄m ymagina cō em plōnicorū **Mo-**
 lē obliuiosa. sicut em opio plōnis
 sicut tangit **Aristoteles** p̄^o posteri-
 orū q̄ aia habet noticiā omnium
 rerū a principio sibi concreatam
 a species omnium rerū sibi iditas
 a deo. sed statim quando infūdit
 corpi terreno tradit obliuioi illā
 noticiā sibi datā nec ea potest v̄tē
 donec p̄ sensus excite ē. **Et** ideo po-
 fuit **plato** q̄ addiscere nō est nisi
 eoz dā **Vn** addit **Boecius** met^o p̄
 allegatō q̄ si **plato**is musa p̄soat
 rerū; qd̄ q̄sq̄ discit in meōr reoz
 datus **Moraliter** corpus est mole
 obliuiosa a obliuionez dei iduēs
Vn aia immerla voluptatibus a
 deliciis carnis p̄bit memoriaz dei
 s̄m quo contra dicit **p̄s** **Ahtere** a
 lingua mea faucib⁹ meis si n̄ me-
 minero tui. **Hec** est memoria con-
 tinue possidenda **Alia** est memoi-
 a proximis exhibenda per odorez
 bone fame a hoēste cōsua cōnis
Op a enim strennuitatis a victori-
 e. solent haberi in memoria a ita
 vincētes mundū p̄ paupertatez car-
 nez p̄ castitatez s̄m p̄rium per

hūilitatē. Memoria dignos faciūt
seipos Eccl. xlv. Dilect⁹ deo a homi-
nib⁹ c⁹ mēoria i bñdictōe ē. Nar-
rat magister i historis sup Ero.
q. Moyses duxerat in vxorē filiā
regis Ethiopiae a cū in patriā suā
redire voluisset ipēdite eū mitebat
vxor sua. Moyses g̃ tamq̃ vit pei-
t⁹ astroꝝ sculpsit i gēmas duas
ymagies hui⁹ efficacie vt altera
memoriā. alterā obliuionē confer-
ret. Cūq; parib⁹ a filib⁹ anul⁹ eos
inseruisset obliuiois anulū vxorū
p̃buit et mēorie anulū secū tulit
ut sicut pari amore sic paribus a-
nul⁹ insignirent. Cepit g̃ mulier
obliuisciviri suā sic moyses i pa-
triā suā libere est igressus. Mora-
liter anim⁹ human⁹ natione ce-
lestis cū carne trena que p̃ Ethio-
pissā designat cōingū cōtrahit
qñ corpi infūdīt. Am⁹ vero ratio-
nalis natūalit̃ desideat bñtudinez
vult in celū reuerti. Sed ista vxor
eū impedit. aīde o vtendū est cau-
tela moysi. ut duos anulos cū gē-
mis faciam⁹ a anulū obliuionis
carni tradam⁹. Anul⁹ obliuiois
est recogitacō mortis quia mors
obliuioni tradit hominē. In ps.
Obliuioni datus sū tamq̃ mortu-
us a corde. Anulus mēorie ē reco-
gitacio vite et̃ne. Vñ in mēoria ef-
na erit iust⁹. Et sic libere in celestē
patriā reuertat. Tercia mēoria ē
penitus relinquēda. Et hec ē mēo-
ria dāpnorū a iniuriarū nobis il-
latarū a primis. Leuic. xix. non q̃-
res vlōnē nec memor eris iniuri-
e ciuū tuorū. Sicut dicit Basilus
in exam. Camel⁹ habz mirabile
bonam memoriā de verberibz. Vñ

si aliquis eū percussit dissilat per-
cussione ad temp⁹ si indubitanē
cū oportunitatem habuerit expe-
dit vlōnem. Sic sūt nō nulli qui i-
urias dissilant nō remittunt. ab-
scondunt nō obliuiscunt. Quam-
uis dicat Seneca. Memoria bene-
ficorū tuorum debet esse tenax et
iniuriarum facilis. Et in puerbijs
suis dicit Iniurie remediū obliu-
o. Et talis qui virtuose iniurias ob-
liuiscitur dicere potest deo confidē
Thobie 3. Nunc dñe memor esto
mei neq; vmdictam fumas de pec-
catis meis. Et ipse dominus iustis
r̃spondēbit p̃ illud psalē lxx. Nō
erunt in memoria priora. neq; as-
cendet super cor. Sed gaudebitis
et exultabitis vsq; in sempiternū

Lectio 112.

Dispōnam populos et na-
tiones michi erunt subie-
cte Timebūt me audie-
tes reges horrendi in multitudine
videtor bonus et in bello fortis.
Septimum emolumentū quod
sapiencia tribuit possessori suo ē
dignitas regiminis in presidencia
Per sapienciam namq; homo ef-
ficatur aptus ad regendum et dis-
cernendum. Sicut ipsa dicit ps.
Per me reges regnant et legū
conditōes iustam discernūt. Ad
sufficienciam regiminis quinq; re-
quiritur que in hodierna lectōe
tanguntur. videlicet Ordinacō sta-
tutorum. obtemperacio subiecto-
rum. Diuulgacio triumphorū
reconsiliacio transgressorū. et
expugnacio inimicorū. Et rex ṽl
p̃nceps q̃ hz ista. subiectū pl̃m
bū egit. Quātū ad p̃mū dicit sic

disponi populos viz p sapiaz. bñ
 ega statuta iusta a vtilia ordinã
 do **Eccl. 12.** In omni sapia dispositio
 legis Vbi notandũ qd Aristotiles
 primo politicoẽ inquit. Qui sũt
 dispositi ad principandũ Et qd sũt
 apti ad famulandum Ita em̄ nõ
 soli sũt necessaria ex lege positã. s
 etiã ex lege naturali. Vnde natura
 liter a ex natura sunt aliqui dis
 positi ad regendũ a aliqui ad fui
 endũ a ideo detmiãt qd tam princi
 patus qd seruitus est aliquatiter
 a natura quia quidã sunt p qb
 expedit ut seruiãt a regãt. et ali
 sũt p qb expedit cõitari qd ab eis
 homines dirigant. Nã em̄ dicitur su
 periora a meliora debere regere mi
 nus bona. Hinc est qd hõ regit bel
 uã aia regit corpus. masculus regit
 femina genẽ aliter a natura. Illi g
 homines qui sic se habent ad ali
 os sicut homo ad bestia l sic aima
 ad corp⁹ aut sicut mas ad femina
 apti sũt ad regẽd. Ita at excellen
 tia singularis sup ceteros nõ hẽt n
 p bonũ ppiũ hois qd ẽ pfectio rõ
 nis q pfectio ẽ sapia Et ideo detmi
 nat p hõs qd fortes ingenio a rõne
 qd sũt debiles corpe sũt pdonei
 ad regendũ a fortes corpe et
 debiles ratione sunt apti ad serui
 endũ ita qd naturaliter p repu
 blica totius humane communita
 tis est qd sapientes regant a min⁹
 discreti subfuiãt Sicut aia q rõne
 claret corp⁹ disponit a ẽgit Et cor
 p⁹ ei ad vtriusq emolimẽtũ subf
 uit. et Seneca p. de bñficijs hoĩnũ
 cui nõ ẽ vis vnguũ aut dencium
 duas res dedit vis natuẽ qb⁹ facit
 eũ tribile a valipũ. s. rõne a socie

tate. **Pet rõne em̄ aialib⁹ a socie**
tate dominaẽt gẽtib⁹. qd quis nec te
 nigna societas absq rõne bona
 possit hẽi dicit g Salomõ q inter
 munera gẽtiosa que dotis noie cũ
 sapia sponsa sua recipiet vnũ eis
 p doneitas ẽ gẽtis ad alios gubnã
 dũ a hoc fit priõ a principalẽ ius
 ta statuta ordinãdo Et quãtu ad
 hoc pmittit. disponã p plos Vñ de
 bonis prelatiõis dicit **Sapie 18.** iustici
 e legẽ a cõcordiã disposuerũt a hoc
 ẽ primũ qd ad bonũ regimẽ ẽ qui
 rit Ordinaõ statutoũ. Sed ẽ qui
 rit obtpacõ subiectoũ Et quãtu
 ad hõ subiangit. a nãces in eũt
 subiecte. viz p voluntariã a amicabi
 le obiam. Reges em̄ a pncipes nõ
 potencia pãtia stabiliuntur beni
 uolencia subditoũ. Vnde Tulli⁹
 in philippicis philippica 2. Falsũ
 armatoꝝ est presidium caritate
 a beniuolencia ciuũ oportet ẽ
 septum nõ armis. Tercio requiri
 tur diuulgacio triumphoꝝ. s
 lud em̄ singulariter magificat pñ
 cipẽ a terribilem reddit hostibus
 a regib⁹ qui circũstant. Vnde
 legimus iosue 2. qd habitores ieri
 co ad rumores triumphoꝝ qd
 filij israhel de duobus regibus a
 moreoũ habuerunt solo timo
 re tor et audaciam perbiderunt. a
 quantum ad hoc subiangit. et ti
 mebunt me audientes reges hor
 rendi Non solum autem de redol
 bus et principibus verum est qd
 sapientia facit eos timeri a regi
 bus immo de viris sanctis et sim
 plicibus in ecclesia verificatue fra
 quenter. Si tamen vita sapieẽ
 non discordet. **Marci 6.** Herodes

metuebat **Johannem** sciens eum
virum iustum et sanctum. **¶** Quarta
to ad bonitatem regiminis requi-
ritur reconciliatio transgressorum
ut princeps seu prelatus clemen-
tia et benignitate resplendeat trans-
gressoribus. p. loco et tpe leuiter ig-
noscedo. **Et** quod ad hoc sub die sic
In multitudie videbor bonus sit ter-
mius generalis antonomatice tunc ac-
cipit p. benigno mansuetudo seu pio
Vn bonitas principis est eius mansue-
tudo. **Et** p. oppositum. Nichil turpius
vel inconvencientius est in principe quam se-
ruicia carens ratione. **Vn** **Iheronimus** sup
ep. la ad **Thi.** exponens illud **Opor-**
teret ep. m. irreprehensibile esse ac di-
cite sic. Nichil est fedi per peccatum furio-
so qui cum debeat esse mansuetus a huius-
modi ad omnes ex abuso toruo vultu
tremens labijs rugata fronte
effrenatis conuicijs. facie in rubo-
rem et pallorem variata strepitat.
Et errantes non tam ad bonum pre-
hinc quod tunc ad malum sua seruicia pre-
cipitat **hec Iheronimus.** **Et** idem **dauid**
quasi summa sue bonitatis allegans co-
ra domino dicit. **Memeto** domine **dauid**
et ois mansuetudo. **Qual** autem debeat esse
prelatus ad hoc ut in multitudie bonus
appareat pulchre describit **Allerā**
neque in sermone quodam comedans
quedam legatum. **Ottonem** nomine **Car-**
dinalis qui fuit legatus in anglia
tpe quati **henrici** regis qui laud omnis
consilia celebrauit. **Et** ponit etiam in
libro de consideacione ad **Eugenium**
papa. hic est qui regibus exhibet
se **Johanne** egipcius **Moyse** forni-
catoribus **phinees.** **Helia** ydolatri.
Heliceu anaris. **Odetu** menciendi-
bus **Paulu** blasphemantibus **nego-**

ciantibus christum qui vulgum non spernit
sed docet diuites non palpat sed teret.
Paupes non grauat sed fouet. **minas**
principum non pauet sed contempnit. **q. ee-**
desias non spoliat sed emendat. **qui**
mar subia non exhaurit sed corda
reficit et crimina corrigit. **sane p.**
uidet sue nec inuidet aliene. **Qui**
orandi studium gerit et vsum ha-
bet ac de omni re orationi plus fi-
dit quam sue industrie vel labori. **Cu-**
ius ingressus pacificus. **modestus**
exitus erit. **Cuius** sermo edifica-
tio. **cuius** vita iusticia. **cuius** pre-
sencia gratia. **cuius** memoria i be-
nedictione erit. **qui** se amabilem
prebet non verbo sed opere reue-
rendum exhibet non fastu sed a-
ctu. **Qui** humilis est cum humilibus. **cu**
inocentibus innocens. **duros** dure red-
dit. **malignantes** cohercet. **red-**
dit retributionem superbis. **Qui**
non de dote vidue et patrimonio
crucifixi ditatus se festinat. **gratis** datus
quod gratis accepit. **gratis** faci-
ens iudicium iniuriam patienti-
bus. **Vn** **dictam** in nationibus
inreparationes in populis **hec** **ibi.**
In quibus bonus prelatus suffi-
cienter describitur. **¶** Quinto avl-
timo ad bonitatem regiminis re-
quiritur in principe expugnatio
inimicorum. **Et** quantum ad hoc
subiungit quod erit non solum tem-
pore pacis bonus. **Sed** etiam in
bello fortis. **Talis** fuit **dauid** qui
interpretatur manus fortis. **2. Reg.**
tricesimo **tercio.** **Dauid** sedens in
cathedra sapientissimus princeps
inter tres. **Ipse** ei quasi tenebrimus
lignu. **ver** maculis qui occingentes
viros interfecit fortissimos. **ipetu**

vno vbi comendatur a tribus. sic
 dicit magister in histor. a sapia
 humilitate. a fortitudine. David
 autem compactus vermiculo ligni qui
 teredo vel cerebella dicitur qui mol-
 lis durum lignum perforat seu perforat.
 dum tangitur nichil mollius illo.
 quando tangit melius durum. sicut da-
 uid in pressuris domus circa subie-
 ctos mansuetior fuit ceteris in thro-
 no. et contra hostes nullius acutior
 hoc nomen teredo est equiuocum quia
 media correpta significat vnicui-
 que dicitur a tero is. et edo is. ere
 quia terendo edit. **Mediavero** pro-
 ducta significat puluere. vel cor-
 ruptione ligni secundum philosophum. et Ethio.
 Unde dicitur talis versus **Est vermis**
teredo pro puluere dico teredo. Quia
 agit hic de bello sic. **Dubitatio** lea-
 lis. **Vtrum bellum possit esse licitum** cris-
 tiano. quod non quia bellare contra-
 ritur diuino precepto **Math. 4. Ego**
dico vobis non resistere malo et ad
Ro. 12. Non vosmetipsos defendentes
quoniam si date locum ire **Ite Math. 26.**
Omnia qui accipit gladium gladio
probitur et bellantibus pena indicitur
si pena non indicitur nisi propter peccatum et
peccatum est illicitum et bellum. Ad
oppositum 2. q. 2. Iustum est bellum
quod ex edicto geritur de rebus repeten-
dis aut pulsandorum hostium causa
Item ibi c. 2. Iusta bella diffiniri
solent que videntur iniurias si gens
vel ciuitas plebenda est vel que
vindicare neglexerit quod a suis
improbe factum est vel reddere quod pro ini-
uria ablatum est. Ad questionem
dicens quod ad hoc quod bellum reddat
licitum quod secundum antiquos doctores requi-
ritur persona res causa animus auctoritas

tas **Persona** sit sit secularis cui li-
 citum est effundere sanguinem **Non** eccles-
 tica cui prohibetur est effundere san-
 guinem nisi in casu inuincibili **Res**
 ut sit pro rebus repetendis vel defe-
 sione patrie et hic sub nomine rerum
 iniurie comprehenduntur **Vn** licitum est in-
 iurias rationabiliter vindicare **Causa**
 si pro necessitate pugnet ut pax
 acquiratur **Animus** ut non fiat pro-
 pter odium vlcionem aut cupiditatem
Auctoritas ut fiat auctoritate ec-
 clesie vel principis **Sanctus Thomas**
2. 2. q. 60. ar. primo dicit quod tria suf-
ficiunt ad bellum iustum Auctori-
tas principis quia omnis privata
persona potest ius suum prosequi
obtinere in curia sui superioris hoc
autem princeps non potest Sed re-
quiritur iusta causa ut videlicet il-
li qui impugnantur ex aliqua culpa
habeant meruerit Tercio requiritur i-
 tatio recta ut videlicet bonum promoueat et
 malum impediat **Et ad hoc quod iustitiam**
 sit recta requiritur habitus persone
 et necessitas rei impetende **Ista tria i-**
 cludunt illa quodque **Alii** reducant ad
 quatuor illa que faciunt bellum iustum
Vn habent versus **Cum de iure pre-**
indicens bella iubere Cum bonus
tellans et que decet arma mouere
Cum pacis causam reprobandam vide-
atur habere Non sic bella que ut di-
ci crudelia vere Ex his patet quod licet
derici possint bellis interesse ut suis
exhortationibus absolutioibus
et spiritualibus suffragiis uiuent
tellantes est tamen interdictum
ne manu propria sanguinem fun-
dant quod si fecerint fiunt irregu-
lares quantumcumque sit bellum iustum
si in defensione vite proprie quam alio

mō saluare nō possent. // **A**d pri-
mū argumentū fm **Aug⁹** in f. d.
in mō. li. i. c. 21. Dicendū q̄ illa q̄
saluator ibi p̄cipit semp̄ sūt suā
da in p̄pacōe animi vtz sit pat⁹
ad talia sustinenda p̄ xpo si expe-
diret vtz p̄cipienti maxillā vnā: p̄-
tere a alterā. a n̄ defendē se. a tol-
letū tuicā: dimittē palliū a h⁹ mōi
Quq̄ tñ magis expediēs est aliē
facere p̄pter cōe bonū eē illorū
contra quos pugnat. Et eodē mō
ad v̄bū **Aplⁱ** **VL** dicendū q̄ itelli-
gitur de mordata defensiōe. // **A**d
secundūz m̄det **Aug⁹** 21. cōn̄ faus-
tū v̄ vult q̄ ille dē accipe gladiū
q̄ nlla sup̄oi ac legitimā p̄tate iu-
bete v̄ cedete in sāguine alic⁹ ac
matur a talis gladio p̄bit. pena
infernali n̄ peniteat **In ps.** Introi-
būt in inferiora t̄re t̄dēt i manus
gladij. p̄ene iferni. **VL** aliē sic ex-
p̄oit **Aug⁹** 8 f. d. m̄ i mō. l. 2. Quid
aliud bonū ē. **O**m̄is qui i gladio
p̄cusserit gladio moriet̄ n̄ q̄ i ip-
so peccato anima moriet̄ quod dūq̄
cōmiserit fm̄ illud ps. Gladi⁹ eo-
rū intret i corda ip̄orū. **Q**d ḡ bellū
aliqñ sit xp̄ianis licitum patet ex
h̄is.

Lcō. 118

Intrans in domū meā q̄-
esca cū illa **Nō** ei h̄z ama-
ritudinē ouer sacō illius
nec tediū dū d⁹ illi⁹ s̄ leticiam a
gaudiū. **O**ctauū a vltimū emoli-
mentū qd̄ sapia ofert possessoi su-
o ē iocūditas solamis i cōscia qd̄
q̄d̄ emolim̄tū **S**alomō se asserit
habitūz in hodierna lōe. **E**t cie-
ca h̄c duo facit p̄mo. allegat mo-
dū eterne iocūditatis. **S**ecundo
assigt causā eterne tranquillit̄a-

Sed a ps ibi. **Nō** em̄ h̄z amaritudi-
nē. **C**irca p̄mū dicit sic. **I**ntrans
in domū meā q̄ quiescā cū illa q̄.
Ecce q̄tū m̄ emolimentūz accres-
cit. si m̄ sapiaz a cultūz dei despōsa-
uero. **S**i em̄ nichil aliud p̄ dote re-
cipere cū hac spōsa hoc m̄ solū de-
beret sufficere q̄ intrans in domū
meā a cōscienciā meā cōquiescā
id est quietez inueniā. cum illa id
est sapia. **N**ulla quies exterior po-
terit delectari q̄ diu cōsciēcia ha-
bet vnde poterit murmurare h̄c ē
domus quā s̄cti post labores a te-
dia seculi repetunt a requirunt h̄c
est dom⁹ quā deo dedicaē debem⁹
p̄ sanctam conuersa cōem **In ps.**
Domū tuā decz s̄ctitudo b̄ in l. diez
De securitate a tranquillitate con-
sciēcie loquens beatus **Greg⁹** su-
per **Eze** om̄ nona dicit sic **I**n omni
quod dicitur semper tacite recur-
rere debemus ad mentem interior-
em teste m̄ inquirere. **Q**uid enim
prodest: si omnes laudant et con-
sciēcia accusat. **A**ut quid poterit
obesse: si omnes derogent et sola
consciēcia defendat. **Q**ual̄ sit cō-
sciēcia bona docet **Hugo de sanc-**
to Victore libro 2. c. 6. 8. anima di-
cens **T**ranquilla cōsciēcia est q̄
omnibus est dulcis nulli grauis
vtens amico ad gratiam **I**mmi-
to ad paciēciam. am̄ctis ad beni-
uolēciam **E**t quibus potest: ad be-
nificēciam. **C**ui deus nec sua pec-
cata imputat quia non fecit nec
aliena. quia nō approbavit. nec
negligēciā q̄ n̄ tacuit nec supbiā
q̄ i hūilitate p̄māsit. **I**stā domū
cōsciēcie debem⁹ b̄n̄ fūdare a hōel-
te mūdare. mūdare q̄d̄ p̄ frequētia

putam confessione. In tali bono
 potest quiescere tamen deus quod homo
 Et licet tam fama quam conscientia sit
 homini necessaria. Conscientia prop-
 ter seipsam fama propter proximum.
 12. quod nolo. Tamen in tantum potest de-
 rat bonum conscientie quam pro salute con-
 scientie prodebet cum gaudio bonum
 fame. Vbi necessario oportet aliter
 obmittere. Vnde Seneca epistola 87.
 sibi coes. Nemo in plus videtur es-
 timare virtute. Nemo magis illo esse
 deuotus quam qui boni viri perdidit
 famam ne conscientiam perderet. Et vult
 dicere quod opere virtuoso exercendo
 etiam pro media infamiam debet homo
 procedere. Hec est ergo domus in qua
 sapiens cum sapientia quiescit si-
 ne turbacione quia certe non ha-
 bet amaritudinem conuersatione illi-
 us ergo ad. Bona extelora deliciae
 diuiciae et honores vel habent ama-
 ritudines vel ad minus generant
 tedium et fastidium et satietatem. Ita
 quod homo illud idem quod prius opta-
 uit postea fastidiatur et contempnat.
 Et ideo dicit Rabanus hic in glo.
 Corpales deliciae corpus grauant.
 Spirituales vero mentem releuant et
 iam quanto magis esuriunt tanto a-
 plius comeduntur. In illis appeti-
 tus placet experientia displicet. Au-
 gent spirituales deliciae desiderium quod
 magis sumuntur auidius aman-
 tur hec Rabanus. Et accepit a beato
 gregorio in quadam omelia qui eam-
 dem sententiam multo eloquentius
 dicit sic Corpales deliciae cum non
 habentur graue in se desiderium accen-
 dunt cum vero habite edunt come-
 dentem protinus in fastidium vertunt.
 At contra spirituales deliciae cum non

habentur in fastidio sunt cum ha-
 bentur in desiderio. In illis appeti-
 tus saturitate saturitas fastidium
 generat. In istis autem appetitus
 saturitatem saturitas appetitum
 parat. Augent enim spirituales de-
 licie desiderium in mente dum faci-
 ant et quanto magis earum sapor
 percipit eo amplius agnoscitur
 quod auidius amat. hec gregorius.
 Vnde Seneca Carnis voluptates
 docens contempnere dicit Voluptas
 corporalis fragilis est et breuis fas-
 tidio obiecta quo auidius acta est
 citius in contrarium recedens Cuius
 subinde necesse est aut peniteat. aut pu-
 deat quicquid. In qua nichil magni-
 ficum aut quod naturam hominis
 diuis primi debeat. res humile me-
 broz turpium misterio veniens ex-
 itu feba hec seneca. Sapia ergo non
 habet amaritudinem in conuersatione
 nec tedium in iudicio sed oppositum leti-
 tiam et gaudium et ideo a sapore sapia quae
 sapida scientia nuncupatur et propter tedium sa-
 pia habet mundi quae consistit in noticia iu-
 ris proinde amaritudinem et tedium habet in con-
 satione ut in edentes hodie propter uoluptatem
 in seipso et iulio fuit ab alio in iudicio. et
 ideo ad pacem tranquillitatem studium in sa-
 cre pagine sapia est ab ecclesia prohibi-
 tum ne periret in citatibus vicis ad quos do-
 cet laudare. Ius civile proficit. Et quod contem-
 fecit a eorum prociis excludat et pro-
 epim loci excoicet. epistola de pul. et ex-
 cessu pul. fuit specta. Cuius domum con-
 scientie est non dicit quod ipsa habet det solidum
 fundamētum. deces omnem. aptum et
 gumentum et frequens expurgantur.
 Prius fundamētum scientie dicit fundamētum
 solidam doctrinam christi sic saluatore de
 Math. 1. Omnia autem quecumque dicitis

232

Et unde Paulus

assimilabilis viro sapienti qui edificat domum suam super firmam petram: petra est doctrina Christi **Matth. 16.** Super istam petram sane doctrine dicitur constructio cuiuslibet edificari. **Vn** si me cauendum est ne ista domus sit erronee fabricata vel nimis larga vel nimis stricta: quia omne quod sit contra scientiam edificat ad gehennam **Beati. q. 1.** **Ex hys.** **Et ad Rom. 1.** **Vn** sicut dicitur doctores dictamen scientie plus obligat quam preceptum platini. **Et** ideo omnis conscientia siue recta siue erronea: siue in se mala: siue in differentibus obligatoria est quia in omnibus talibus remansit contra conscientiam: facit contra illud quod creditur a lege dei esse prohibendum. **In** ista domo male parat sibi quietem multi homines mundani qui illud quod durius est ponunt sub capite et illud quod mollius sub pede. **Moraliter** conscientia in mente est sicut caput in homine. et sensualitas est sicut pes. **Qui** ergo ponit in sensualitate delectationem et peccatum in conscientia et murmurat contra peccatum dure redimat caput suum. **Ista** domum fundat quidam super aquas voluptatis: quidam super arenam cupiditatis. et ideo conscientie talium stare non possunt eo quod caret solido fundamento. **Et** ideo dicitur **Matth. 7.** quod vir stultus edificauit domum suam super arenam et descendit pluuia et flauerunt venti et cecidit domus. **Secundo** domus conscientie debet habere honestum ornamentum ut sit picta curiose et artificialiter ymaginibus virtutum et sanctorum virorum exemplis qui nos precesserunt. **Narrat** Augustinus contra Julianum. li. 4. c. 2. retract. c. 67. quod rex quidam Cypri

deformis specie thalamum suum siue cubiculum fecit depingi ymaginibus pulchris ut per earum aspectum vxor sua pareret pulchram plerumque. **Rex** est ratio. cubiculum memoria vel scientia. **Sensualitas** est vxor. et ideo si pulchram plerumque virtuosas opera conueniens habere volumus domum patrum nostrorum ymaginibus depingi studemus dicentes cum psalms. **Dilexi** domum dei corem domus tue etc. **Sed** est notandum quod domus que non inhabitatur contrahit sordes: vermes et varias corrupciones. **Et** ita est de multorum conscientiarum que non inhabitantur ab eis nunquam est eis ita male sicut in quadragesima quando redeunt ad se et intant domos conscientiarum suarum malarum. **Ibi** inueniunt vermes: corrupciones et fetores veterum peccatorum et domus incipit inclinari ad mortem. **Iuxta** illud **Proverbia. 2.** **Indiata** est ad mortem domus eius et ad inferos semite ipsius. **Tercio** domus conscientie debet habere aptum regimen. **Conopimentum** bone conscientie est honestas ouersationis virtuose ut boni viri quod didicerunt interius ostendunt exterius. **Et** sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est. **Hoc** est quod dicitur **Matth. 10.** **Quod** in aure auditis predicare super terram et per bonam ouersationem. **Quarto** domus conscientie debet habere frequens expurgamentum per confessionem nec ad aliqd remedium fugiendum est ut a dyabolo. vel a peccato nisi per conscientiam expellatur peccatum. **Vn** Augustinus super Iobem **Omel. 21.** **Secundo** peccati quod fugit secus se trahit quocumque fugerit non

fugerit non fugit seipsa; mala & scientia: non est quo eat: semp seq-
 tur se: imo non recedit a se peccati
 em qd fecit intus est. **V**is audire
 consiliu: **S**i vis a do fugere ad ip-
 su fuge: ostendo non latendo: o fite-
 re potes: latere non potes. **S**ic e de
 dyabolo sicut fuit de dedalo a la-
 bintio. **F**ecit ei dedalus domū
 quandā cū varijs vijs a cū parie-
 tib⁹ ita ppteris q null⁹ eā intrās
 exire poterat sine glomere fili. a il-
 la dom⁹ vocabat laboritus a labor-
 intus: q in egrediēdo a in ingredi-
 endo maximus labor fuit. **I**n illa
 domo indusit dedalus vnum mō-
 str⁹: qd ex vna medietate fuit hō
 a alia medietate bos: ea intencōe
 vt ibi in ppetuū pasceret a nūq̄
 exiret: sicut narrat **O**uidius lib. 8
Methamor. a p̄sido. 3 **E**thimolo.
Moraliter loquēdo: qñ ita e q dya-
 bol⁹ p̄cipit vnaz psonā aliq̄d pe-
 cati monstruosi fecisse: facit osci-
 entia tal qñ domū de doli a ab scō-
 dit peccati. a fabcat illi peccatori
 torvias ppteris a parietes obfi-
 stēs: nūc de timore: nūc de pūdo-
 remūc de negligētia: nūc de expec-
 tatione a dilatione oressōis a ibi
 occultat illud monstrū vt nullus
 cōfessor possit intrare n cū glomē
 fili. o: em oressorē reuoluē oēs inē-
 rogacōes spectātes ad p̄m ante
 q̄ re⁹ velle cognoscere illud qd fe-
 cit. nō sic fr̄t p̄bus hō oressorib⁹
 suis. s; oia p̄dit a oñdit nude a a-
 p̄te. **I**ur illud qd in figura scribi-
 tur. **g. h. 20.** Oia q sūt i domo mā
 videret michi ē qd nō mōstraueri
 eis in thesauris meis.

Lectio. 116.

Hec cogitatis apud me et
 cōmemorans in corde me-
 o: quoniam immōris est
 in cogitacōne sapientia a in ami-
 cicia illius delectatio hō a in operi-
 b⁹ manūū illius honestas sine de-
 fedione. a in certamine loq̄le illi-
 us sapia. a p̄daritas in cōicatiōe
 sermonū illius. circuibā qrens vt
 illaz assumere; **P**ostq̄ salomō
 enumerauit. 8. p̄rogatiuas q̄s do-
 tis nomine de⁹ tribuit hōi q̄ sapiē-
 tiā accipit sibi sponsaz. p̄pter q̄ hō
 merito debuit salom moueri ad
 nupcias cū sapiētia a strahēdas.
Dic ponit recapitulando suoz dic-
 toz in gñe recitationē. Solent ei
 amātes omedatiōes amicoz suo-
 rū pluries reiterare a incultare sub-
 diuersis sermonū colorib⁹: licet
 scētentia sp̄ sit vna. **V**n̄ ista lectio
 n̄ ē nisi recapitulatio p̄d̄cōz. **I**n
 q̄ tñ tria sūt. **N**ā p̄mo oñt q̄ intē-
 se de sapia cogitauit **S**ed q̄les in
 ea vtutes p̄derauit. **T**ercio q̄ ef-
 fualit̄ circa eā hñdam multipli-
 cit̄ laborauit. **S**eda ps̄ ibi. **Q**m̄ im-
 mortal. **E**t scia ibi **C**ircuibā **C**ir-
 ca primū d̄c sic. **H**ec cogitās ap̄
 me. **H**ec vi; p̄uilegia q̄ dant̄ p̄ sa-
 pientia: q̄ cito postea cogitās reci-
 tabo. q̄ntū ad actualē intelligētiā
 ap̄ me. occulte sine exp̄sione vō-
 li ad alios. a cōmemorās in corde
 mō q̄si diceret. **N**ō solū cogitauī i
 trāfitu a p̄fūctorie de nobilitate
 sapie q̄ ē veri dei cultus. **S**; cōmēo-
 rauī in corde meo. **H**oc est **M**emo-
 riā p̄fectam generauī michi de ea
 vt possem facilius cogitāe quan-
 do vellem: q̄ illa q̄ scim⁹ in memo-
 ria oñidera⁹ qñ volum⁹. sic d̄. 3 de

anima. Sic ergo patet q̄ intente
 de ea cogitavit. Secundo osten-
 dit quales virtutes in ea pondera-
 untur sunt quinque. Dat enim sapie-
 tia perfectionem multiplicem sa-
 pientia cognitionem veritatis quā
 ad intellectum delectationem io-
 cunditatis quā ad affectum con-
 versationem honestatis. quā ad
 effectum discretionē ambigui-
 tatis in disputando et declarationē
 difficultatis in predicando. Dicit
 ergo q̄ cogitans de sapientia ani-
 ma ducit quoniam immortalis
 est sapientia in cogitatione. quia
 vera sapientia est de eternis et ne-
 cessarijs. Et in amicitia illius est de-
 lectatio. Vñ dicit Aris. 10. ethi. q̄
phibit dicit hęc admirabiles delecti-
 ones. Est autem phia amor sapie-
 delectatio enim in sapientia est
 magna; quia quāto magis amat.
 tanto suavior iuenitur. Ecclesiasti.
tricesimo quarto. Qui edunt me
 adhuc esurient dicit sapientia ad-
 litteram. Et ideo proverborum qui-
 to. In amore illius delectare iugit.
Tercio sapientia dat homini con-
 versationem honestatis quā ad
 effectum. Et quāto ad hoc subdit
 Et in operibus manuum illius ho-
 nestas sine defensione. Corinthio.
decimo quarto. Omnia honeste et
 secundum ordinem fiant in vobis. Unde
 de sapientia dictū est capitulo sep-
 timo. Venerunt michi omnia bo-
 na pariter cum illa et innumerabi-
 lis. h. per manum illius. Nec meū
 q̄ Ecclesiasti. viciesimo quarto. Flo-
 res mei fructus honoris et honesta-
 tis. Quarto sapientia dat discre-
 tionem ambiguitatis in disputan-

do. Et quāto ab hęc dicit sic. Et ier-
 tamne loquele illi? sapia. Oportet
 enim circa veritatem inquirendam
 nō solum studē solitarie s̄ offerre
 multipharie et sēsus ac ingenia co-
 municare: q̄ dubitare de singulis
 inutile nō est. Ecc. v. lio. Colluctata
 ē aia mea cum sapia hęc aut dispu-
 tatio est q̄i quōdā certamine loquele
 in q̄ certamine d̄ esse sapia et sapi-
 da veritatis iuestigacō n̄vana cuio-
 sitas seu stulticia. Thi. 2. Stultas
 et sine disciplina q̄ones deuta. Ti-
 midum est tñ illud q̄ dicit Ecc. 6.
 Verba sūt plūma et multa in dis-
 putando habētiam veritatem. Qui-
 to sapia dat declarationem difficul-
 tatis in predicando seu informacōe. Et
 quāto ad hoc subdit. Et p̄daitas
 i cōtactōe s̄monū illi. Doctrina ei
obscura si inuat auditore vñ. Du-
go dydal. 4. Duo decet doctores vi-
 tare i doctō. obscuritate et plūrita-
 te. Et dicit sic lō duobus modis aīo fa-
 ctū ingere solz et affligē spm̄ q̄ti-
 tate viz si obscurior fuerit et quāti-
 ta te si prolixior existit. In q̄v troq̄
 magno vti moderamine opz ne q̄d
 ad refectioez q̄ntū ē sumat ad suf-
 focacōem. Et iō dicit q̄ d̄ eē p̄dā in
 vicacōe. Secm̄ illud i ps̄. Declara-
 cō s̄mo. et illi et intel. d. p. Quia ḡ
 Salomō tot i ea vtutes et grās cō-
 sideravit. Ideo cū sapiaz acq̄rendā
 multipliciter laboravit. Et quāto ad
 hō subiūgit sic. Circuibaz q̄res vt
illā m̄ assumetē. Circuibā iqt̄ ipsi
ciēdo creatiās et audendo lēras.
 Plato ei in morte sua dicit docuisse
 discipulos: quia libentius magi-
 stros audirēt q̄ scriptiās eoz in-
 spiciēt ad iūgēs q̄ lēramica facie

se offert insipienti **M**gē autē sub
 facibus pluibz eaz offert audie
 ti **C**ircūm g̃ d̃t salom̃. vt eam mi
 chi assumere. michi. ad frēm cō
 modū a vtilitate meaz p̃mo a p̃i
 cipaliē a vñ ad cōmodū alioz. p
 uer. 9. **S**i sapiens fueris tibi ip̃i
 eris. nō sic assumūt sapiāz q̃ ma
 le vinētes alios illūmant sicut cā
 dela nō ē ad cōmodū s̃ ad cōsūp
 sionē sui a alioz illūinacōi licet.
 Et p̃ oppositū hō scūs licet sicut
 sol qui a se licet a alios illūinat
 sine suo detrimento **Ecc̃. 2. A.** Ho
 mo scūs in sapia manet sic sol **R.**
 d̃r. q̃. i. amicitia sapie est delectio
 bona **E**st nōn dū q̃ nulla res est i
 hoīe q̃ sic delectat qual est sic de
 lectacō hoīs vñ tal denoiari debet
 quale est illud in quo delectatur.
Et ideo virtuosus d̃r: q̃ gaudet in
 opibus ṽtiosis **I**ustus q̃ in opi
 bus iustis. voluptuosus qui dele
 ctatur i opibus voluptatis **E**t sic
 de singulis virtutibz a vicis vñ.
 vñ sicut extrahi p̃t ex dictis phi
 lo. ethi. **D**electatio in homine est
 moz regulatiua morum declarati
 ua a morum augmentatiua **P**ri
 mo dico q̃ est morum regulatiua
 p̃ modū finis **E**t ideo d̃t. **A**ug̃ sup
 illud ps̃. **S**erutans corda a renes
 dus. finis cure a cogitacōis ē di
 lectio ad quā q̃s m̃itur puenire.
 vñ qui delectatur i possessione pecu
 nie dat se mercationibus vel ali
 cui opacōi per quam pecunia ac
 quiritur a qui delectatur i militia
 dat se operibus strenuitatis vñ
 vnusquisq̃ ordinat se finalit̃ ad
 illud in quo magis delectatur. **E**t
 ideo d̃t **A**risto. 2. ethi. c. 4. q̃ a

delectacōibus a delectabilibus
 maxime debem⁹ cauere a debem⁹
 nos habere ad eas sicut senes ple
 bis se habuerunt ad **H**alenam
Senes enim plebis **T**roiane iudi
 cauerunt eam esse abiciendam.
Vnde hec est doctrina **A**risto. ibi
 dem **A**lij ad alia apti nati sunt qd̃
 quidem notū est vniciq̃ ex sua
 delectacōe p̃pa a p̃uata **C**onsiderā
 dum est ergo an ista delectacō sic
 bona an mala **S**i bona bene q̃dem
Si mala in contrariū oportet nos
 attrahere dicit **A**ristoti. **S**icut vo
 lens lignum tortuosum dirigere
 ad rectitudinem ipsum in contra
 rium contra rectitudinē recuruat
 a sic tandem reducit ad medium
 hec est doctrina **A**ristoti. ibidem.
 hec est causa: quare prudenter si
 bi pro fine deū proposuit ps̃. vbi
 d̃t **I**ocundum sit ei. e. meum ego
 u. d. in domino. **S**ecundo delecta
 cio hominis est morum declarati
 ua **R**uia sicut dictum est superius
Talis est vnusquisq̃ quale est il
 lud in quo delectatur **M**oraliter lo
 quendo. **O**mnis enim gestus ex
 terior in ludis in serijs argumētū
 est de cōpōne mentis. vñ **S**eneca
 ad lucillum epla. 88. **O**mnium rez
 si obseruentur inditia: argumētū
 morū que ex minimis licet capē **I**n
 pudicum enim incessus ostendit
 a manus mota a interdum vnū
 respōsū a elat⁹ ad caput digit⁹ a
 flex⁹ oculoꝝ iprobū risus insanū
 vultus habitusq̃ demōstrāt **I**lla
 ei in aptū p̃ notas exeūt **R**uales
 q̃s q̃ scies sit. si quēadmodū lau
 dz aspexis **T**ercō: delectacō ē mo
 rū augmentatiua vñ **A**ris. 10. ethi.

Dicitur quod ceteri homines iudicant
et inquirunt illa in quibus delectantur
quod alia vnde delectationes proprie confir-
mant operationes suas. Et ideo si diu-
si homines ad eandem artem po-
nantur Ille magis proficiet qui ceteris
paribus amplius delectatur.

Secundo principaliter est nota-
bum quod est triplex delectatio. natu-
ralis. delectatio bestialis. et delecta-
tio rationalis. Delectatio naturalis
est sine qua natura humana esse non
potest. Sicut est illa delectatio quam
homo habet in potu et cibo et sono sibi
conueniente que quidem delectatio
peccatum non est si non excedit e-
gulam rationis. Vnde Aristoteles
septimo ethicorum dicit. De-
lectationum quedam sunt necessarie quodam
voluntarie et ex electione necessarie sunt
tibi et potus ad conseruationem in di-
uinitate et virtutum ad conseruationem
spiritus. Voluntarie delectationes sunt sicut
victoria honor et diuinitas. In hoc autem
delectationis genere non potest continue delectari
sicut Aristoteles 10. ethicorum ca. 4. Tunc quia
anima non potest continue operari
et nulla delectatio est sine operatione
anime. Tunc quia delectatio continua
circa unum generat sui fastidium.
Si vero sit circa diuersa circa
nullum est perfecta vnde docet Ari-
stoteles quod quando delectamur in
vno vehementer pro tunc non atten-
dimus alia sicut dicit ipse. Aman-
tes fistulas non attendunt sermo-
nibus qui dicuntur eis. Delectabili-
us enim alterum repellit. Sed si
remisse in aliquo delectemur pos-
sumus simul attendere ad alia. Si-
cut qui vident in theatris male ago-
zantes possunt simul comedere

legumina. decimo Ethicorum capitulo
septimo. Et ista delectatio non est
naturalis delectatio homini cum
homo appetat continue et perpetuo
delectari qualis delectatio nunquam
habebitur nisi in visione dei quan-
do tota anima simul semper ad-
implebitur gaudio. Iuxta illud ci-
psalmi. Ad implebis me leticia cui
vultu tuo deus in deus. et vsq. in finem.

Secunda delectatio est bestialis
et est turpissima delectatio et repro-
brabilis sicut dicit Aristoteles ter-
cio ethicorum capitulo quinto. quia
homines tali delectationem non vacat
tur sicut homines sed sicut quod ani-
malia sunt. Sicut narrat ibi de quodam
qui peccat guttur habere lon-
gum sicut est guttur gruis. Dele-
ctationes vero maxime inducunt
bestialitatem et faciunt hominem
brutalem quia non sunt hominis
sicut quod homo. Sed proueniunt vel
ex corruptione vel ex mala assue-
fatione viuendi. prouerbiorum
quarto. Ne delecteris in semitis i-
piorum neque tibi placeat malorum
via. Tertia delectatio est ratio-
nalis que consistit in contempla-
tione veritatis. Sed cum eadem de-
lectatio placeat vni et displiceat al-
teri. Queritur qualis delectatio
debeat dici delectatio hominis.
Ad hoc respondet Aristoteles de-
cimo. Ethicorum quod sicut si quere-
retur de saporibus quid dulce sit
et quid amarum quia quod sanus di-
cit dulce infirmus dicit amarum
dicendum esset quod illud est dulce
quod sanus dicit esse dulce non quod in-
firmus. Eodem modo dicendum quod illa
est delectatio humana quam virtuosus

et bonus indicat bonis delectationem
 Sed non illa quam corruptus et ma-
 lus. Alio vero delectationes non sunt
 delectationes simpliciter sed delecta-
 tiones secundum quid. Vnde sunt innatura-
 les: brutales et egritudinales. De
 qualibus dicitur ysaie. 46. In abhomi-
 nationibus animarum eorum delectata est
 Sed delectabile simpliciter est illud in
 quo sanus moraliter et virtuosus
 delectatur. In ps. In via testimo-
 niorum. d. s. i. o. diuicij

L. c. 11.

Puer eram ingeniosus et
 sortitus sum animam bonam et cum eesset
 magis bonus vi ad corpus
 inquinatum. Et ut sciam qui a-
 liter non possem esse continens mi-
 si deus det. Et hoc ipsum erat sum-
 ma sapientia scire cuius esset hoc
 donum ad hunc dominum et deprecatus
 sum illum et dixi ex totis precordiis
 meis. Sicut in principio huius capi-
 tuli dictum fuit. Salomon in isto capi-
 tulo de sapientia et seipso quod am-
 fingit paterfamiliam ponens seipsum
 loco cuiusdam amatoris ardentis-
 simi cum sapientia quasi cum qua-
 dam virgine nobilissima contra-
 cturus. Virtus autem ista fictione
 ad ostendendam amoris vehemen-
 tiam quam habuit ad sapientiam
 acquiendam quod inter tales perso-
 nas communiter amor ardentissimus
 inuenitur. Quatuor autem solet iu-
 uenis contracturus facere. Primo
 enim considerat condiciones persone
 cui qua proponit contrahere. Secun-
 do dotem et diuitias quas potest
 cum ea recipere. Tertio suspensus con-
 ditiones examinat an possit puellam
 congrue. Quarto deliberat quomodo

eam a parentibus et amicis possit
 petere et habere. Iuxta ista quatuor
 Salomon quatuor facit in isto ca-
 pitulo. Nam primo ostendit sapi-
 entiam esse mirabiliter amabilem
 et gratiosam. Secundo ostendit
 ipsius dotem fore desiderabilem et
 preciosam. Tertio declarat suspensus
 conditionem fore spectabilem et vir-
 tuosam. Quarto ostendit datorem
 puellam habere nobilitatem vene-
 rabilem et gloriosam. Et secundum ista ca-
 pitulum fuit diuisum in quatuor.
 In principio de duabus condicio-
 nibus est expeditum et de duabus
 sedis exequetur in hodierna lecti-
 one. Et secundum hoc littera diuiditur in
 duas partes. Nam primo ostendit
 suspensus conditionem fore spe-
 ctabilem et virtuosam ut merito
 dignus appareat tanta sponsa.
 Secundo ostendit datorem puellam
 habere nobilitatem venerabilem
 et gloriosam a quo ipsa puella a-
 mirabiliter est petenda. Secunda
 pars ibi. Et ut sciam. Circa primum
 duo facit. primo ostendit se amabilem
 aptum vel idoneum ad contractum
 cum ipsa sapientia ex specio-
 sitate virtutum naturalium. Secundo
 ostendit hoc idem ex copiositate
 virtutum moralium. Secunda pars ibi
 Cum essem magis bonus. Dicitur
 sic. Puer eram ingeniosus et sortitus
 sum animam bonam. Vbi reddit
 se esse commendabilem ex tribus
 a corporali mundicia. Puer eram
 ab intellectuali pericia. Ingenio-
 sus. Et a supernaturali iustitia. Et
 sortitus sum animam bonam. Anima ei non est perfecta
 bonum non per gratiam et caritatem quod debito modo
 ordiat in deum. Per ysaie. de li. arbi. l. c.

32

est anima in uirtute sita. **Et** in suo genere optima ex sui ordinatione. **Est** autem hec ordinatio omnino haec conuersio uoluntatis in deum a se se tota uoluntaria deuotaque subiectio. **Id**eo autem dicit **Sordicus** sum animam bonam. non quod a se ad bonitatem deuenit: sed quia primam gratiam nullus potest promereri. nam cum omne meritum sit ex gratia. **Si** prima gratia eaderet sub merito primam gratiam precederet gratia. **Et** ideo deus sponte dat homini primam gratiam. **Id** est in se ad gratiam disponenti. dispositione naturali a non pretendi obicem gratie per malum uel suum uel arbitrii. **Licet** autem ante primam gratiam requiratur dispositio conueniens. **Illa** tamen non meretur gratiam merito condigni sed a gratia tunc. **Et** ideo dicit **Sordicus** sum animam bonam. **Colof.** prior gratias agentes deo patri qui nos dignos fecit in partem sortis sanctorum. **Solent** enim que sorte dantur diuinitus dari. **Sicut** dicit **Augustinus** decimo. super **Genesim** ad litteram capitulo uicesimo secundo ubi istam litteram sic exponit. **Quer** eram ingemiosus. **Sequitur** in littera. **Et** cum esse; magis bonus ac ubi **Salomon** loquens pro tempore sue iuuentutis dicit se fuisse gratiosum pro tempore sue iuuentutis non solum in naturalibus: sed etiam in moralibus. **Unde** dicit sic. **Et** cum esse; magis bonus super quam ingemiosus. **Et** cum magis preemineret in me bonitas moralis quam bonitas naturalis ingenii. **Veni** proficiendo continue tunc tempo-

ris ad corpus incoquinatum id est attingi ad tantam perfectionem virtutum moralium quod corpus meum seruauit incoquinatum a passionibus uiciorum. **Et** hec dicunt pro statu suo. **Primo** quando in sua iuuentute legitur deo placuisse. **Secundi.** **Et** **tercio** dilexit dominum **Salomon** ambulans in preceptis **Dauid** patris sui. **Consequenter** ponit in littera **Salomon** modum petendi istam puellam. uidelicet sapientiam sibi dari in uxorem. **Et** hoc a deo quia **Jacobi** primo. **Si** quis uelstrum indiget sapientia postulet eam a domino deo qui dat omnia hominibus a non improperat. **Et** dicit sic. **Et** uelstrum quoniam aliter non possem esse continens nisi deus det. tangit specialiter bonum conuenientie quia ipsa est recta uia ad sapientiam. **Jacobi** **tercio.** **Sapientia** que de sursum est primus quidem pudica est. **Et** hoc ipsum est summa sapientia uel scire cuius est dominus hoc. **Ad** hunc dominum a deprecatur super ipsa optinenda adiri ex totis precoribus meis. **Et** ex profundo cordis mei non ex summitate labiorum. **In** **ps.** **De** profundis clamauit ad te domine. **Precedit** **Psalmus** **Papiam** sunt loca uicina cordi eo quod ibi sit principium motus a cogitationis. a dicitur pluraliter caeterque uocabulo singulari perfide summo tono li. i. **Quid** potest strepitus labiorum ubi cor est mutum. **Sicut** ei uox sine modulatione est quasi uox porcorum sic est oratio sine deuotione est quasi mugitus bouum. **Et** in eodem. **Oratio** inquit cordis non labiorum hec enim uerba deprecantis deus intendit: sed orantis cor aspiciat

Melius est cū silentio dicere i corde sine sonoris : q̄ solo v̄bo sine intuitu mētis **Job. 3.** Veri adoratores adorabunt patrem in spiritu a veritate. Notandū q̄ multi appetunt segnitē castitatem a non ex toto precordijs. Sicut de seipso miserabiliter confitetur Aug. 8. cōfes. c. 1. Ego inquit adolescens miser in exordio ipsius adolescentie petieram a te castitatem a dixi da michi castitatem a continenciam s̄ noli modo timebā. n. ne cito exaudires a sanares a morbo concupiscentie quā malebā expleri potui q̄ extingui. **Puer** inquit etā ingeniosus. Nota q̄ tria bonū ingenium constitunt. tria bonum ingenium ostendunt a tria bonū ingenium corumpunt. Prima tria sunt memoria. intelligentia. a voluntas vñ **Aug. 10. de. f. c. 26.** In hīs tribus inspicī solent etiam ingenia puuloy cuiusmodi preferant indolem. Quanto quippe tenacius a facili⁹ puer meminit. q̄ntoq̄ acucius intelligit a studet ardentius tanto ē a laudabilioris ingenij dicit **Aug.** Vnde illa ingenia q̄ studio se applicae nō possunt licet acuta sūt fortassis a aspa. laudabilia tñ nō sunt s̄m eum. Est enim studium sicut dicit hugo didas. libro. 3. animi assidua a vehementis applicacō ad aliquid agendum a cum summa voluntate occupatio per quez vero modum studere debet bonū ingenium docet prudenter. **Macrobius** libro p̄mo saturnalis i principio. Et vult dicere q̄ sicut apes colligunt de diuersis florib⁹ cibū suū a in mel proprio labore con-

uertunt ita studentes circa illud in quo studet aliquam operationez habere debet vel abbreviare vel aliter ordinare quia alias non trā sibi in ingenium: sed in memoriā dicit ergo primo sic **RS** in corpore nostro videm⁹ sine vlla opacōne nostra facere naturam alimenta. que accepimus q̄ diu in sua qualitate perseverent a solida inatāt malo stomacho oneri sunt ac cū demum in vires a sanguinem trā seunt. Item in hīs quibus alimtur ingenia p̄stemus vt quecūq̄ hausimus non paciamur ite gra esse ne aliena sūt: s̄ in quādam digestiōez coqnētur. Alioquin in memoriā ire possunt non in ingenium. Item dicit **Seneca** ad lucilium epistola. 18. de verbo ad verbum fere. Sed quāta diligenciā habent homines ad exercitandū corpora sua. isti ad luctam. isti ad pugna. illi ad cursum. alij ad saltum. alij ad ludum. alij ad bellū a q̄ pauci curāt suū exercere ingenium in ad discendis bonis moribus vehementer plangit **Seneca** epistola. 81. Cogitō inquit q̄ multi corpora exercent ingenia q̄ pauci quantus ad spectaculuz lusoris fiat cōcufus quanta sit ē ea bonas artes sollicitudo q̄ imbecilli animo sūt quos laceratos humeros miramur. Nec ergo tria bonum ingenium constitunt memoria intelligentia a voluntas studij. Secundo tria sunt que bonum ingenium ostendunt. Illud enim ingenium est bonum quod nouiteligere veritatem. Abicere vanitatē a parumpendere loquacitate inde

230

primo loquitur Aristoteles octavo.
 topicorum. Bonum inquit ingeni-
 um secundum veritatem est bene posse
 eligere verum et fugere falsum. Et si
 hoc sit verum in speculatiuis mul-
 to magis est verum in moralibus.
 Unde illa sunt bona ingenia que mu-
 dum falsum et fallacius plenum fu-
 giunt et prelegunt viam rectam. **In**
ps. viam veritatis elegi. hoc est sig-
 num boni ingenii. Primum videli-
 cet eligere veritatem. Secundum sig-
 num boni ingenii est abicere vani-
 tatem. Non enim omne ingenium
 subtile est bonum. sed solidum in-
 genium quia nichil magis est in-
 fructuosum quam subtilitas quando
 sola est. Unde **Petrus Ravanensis**
 in sermone. Odibilis nichil est
 subtilitate unde sola est subtilitas.
 Quid enim prodest in illis expen-
 dere dies suos que nec domi nec mi-
 licie: nec in foro: nec in claustris: nec
 in curia: nec in ecclesia: nec alicui
 profunt. nisi dumtaxat in scolis.
Seneca scribens ad **Lucillum**. Quid
 est inquit acutius arista et in quo
 est vtilitas. Tale est inquit ingenium
 quod sola subtilitate lasciuens nul-
 la in se residet grauitate. **Hec Pe-**
trus Ravanensis. Nota dictum **Sy-**
monis de mephim. **Cantuariensis.**
Archiepiscopi. // **Ista** inquit va-
 lent in urbe non in orbe loquens.
 de subtilitate questionum ut ido-
 nos qui christiani sumus quos demo-
 nes infestant ut ad vicia attrahant
 quibus mors continue comminat
 ut auferat operibus virtuos stu-
 dere debemus curiosis omissis. **Iux-**
ta illud quod monet Seneca ep.
deinasepta. Demens omnibus

videtur. si cum saxa in iumentum
 murorum senes et femine con-
 gerent cum iuuentus infra por-
 tas armatas signum corruptionis
 expectaret cum hostilia in portis
 telavibrarent. et ipsum solum sub-
 fossionibus et cuniculis tremere
 sederem otiosus et huius questiu-
 culus proponerem. Quod non pre-
 didistis habes comua non perdi-
 didisti ergo comua habes. **Sum** quod
 tibi demes videat si istis impendo
 operam et nunc obideo. **Quid** a
 gaz. **Mors** me sequitur vita fugit
 a duerfus hec doce me aliquid effi-
 ce ut ego mortem non timeam. et
 vita me effugiat. **Tercium** signum
 boni ingenii. est paruipendere lo-
 quacitatem et copiam excessiuam
 verborum. Unde **Augustinus** in su-
 ma prosperi. capitulo. centesimo
 sexagesimo sexto. Bonorum inge-
 niorum data est indoles in verbis
 differentium verum amare non ver-
 ba. Quid enim prodest clavis au-
 rea: si aperire quod volumus non po-
 test. **Aut** quid obest lignea: si huius
 potest quando nichil querimus nisi
 si aperire quod clausum est. **Sic** er-
 go tria sunt que bonum ingenium
 ostendunt. **Tercio** tria sunt que
 ingenium bonum corumpunt. **Prima**
 leuitas. peruersa voluntas et
 lasciuia voluptas. **Leuitas** enim a-
 nimi et dissolutio spectaculorum et
 ludorum secularium corumpunt
 ingenium sicut dicit beatus **Augu-**
stinus sexto confessionum. capitu-
 lo. 4. **Secundo** corumpit bonum ingeni-
 um peruersa voluntas. Unde dicit **Au-**
gustinus de moribus ecclesie ad **Ma-**
nich. li. 2. ca. 3. Scio quosdam esse qui

quod bono ingenio utraque ista vi-
deant mala tamen voluntate ipsum quod
ingenium sunt amissuri. **T**ertio
corruptum bonum ingenium lasciuam
luptas. vnde **Seneca** in *proloquio*. de
claustrum nichil tam mortiferum inge-
nijs quam luxuria est quantum enim in-
genia hominum corrumpant las-
ciuia a corpore communiter ibidem
plangendo declarat **T**orpent inquit
ingenia desidiose iuuentutis nec
vnius honeste rei labore vigilat
Sompnus languorque ac sompno
a labore corporum malorum rerum
industria inuasit animos cantandi
saltandi que obscena studia effemi-
natos tenent: capillum frangere
a ad muliebres blandicias extenu-
are vnam mollicie corporis certa-
re cum feminis a imudicijs nostrorum
adulescentium specimen est **Q**uis
equalium nostrorum loquitur ibi
Seneca filiis suis tribus. **Seneca**.
mele. a nouato **Q**uis inquit equali-
um nostrorum quis dicam satis
ingeniosus. quis satis studiosus.
imo quis satis vir est molli. eni-
uereque nati manent expunguato-
res aliene pudicie negligentes
sue.

Capitulum. 9. lxxviii.

Deus patrum nostrorum
a domine mie qui fecisti om-
nia verbo tuo a sapien-
tia tua constituisti homines
ut dominaretur creature tue: que
a te facta est ut disponat orbem
terrarum in equitate a iustitia a
benedictione cordis iudicium iudicis
Postquam salomon declarauit quod sapi-
entia que est verus dei cultus ac-
quire non potuit nisi illam a deo
petendo per instantiam sume deus

tionis **I**n isto capitulo consequen-
ter explanat formam a seriem sue
supplicationis quam deo proposuit
pro sapientia acquirenda. **I**n hac
autem supplicationis enarratione duo
facit nam primo ostendit diuinam
excellenciam. sed allegat humanam
indigentiam. sed a pars ibi **Q**uis
enim hominum **E**t ista duo alter-
natim facit usque ad finem capitu-
li quia aliquando supplicat. aliquando
rationem allegat quare exaudiri
debeat. **C**irca primum duo facit.
primo captat benignam diuinam
beniuolenciam. sed proponit sue
petitionis sententiam. sed a pars ibi
Da michi sedum tuarum. **C**irca
principium in captando beniuole-
ciam diuine maiestatis extollit de-
um in tribus. ex dementia. ex po-
tentia. a ex sapientia sicut patet
in littera vnde dicit sic **Deus** patrum
nostrorum **Q**uando parentes ho-
minum fuerunt alicui magno. ta-
lis homo familiaris a confidenci-
us a tali domino postulat illud quod
indiget. bonus etiam dominus ad-
optat filios bene sibi seruentium
Et ideo quia patres illi ex quibus
descenderat **Salomon** deo bene serui-
erant sicut **Abraham** **ysaac** **Jacob**
a **Dauid**. **I**deo hic primo allegat
dicens **Deus** patrum nostrorum a
domine mie qui liberaliter datus mi-
sericordiam. qui fecisti omnia ver-
bo tuo. a filio tuo. **Jo. i.** Omnia per ip-
sum facta sunt per verbo tuo. ita facile
fecisti omnia sic homo loquitur verbo suum. **I**n
prophetis dicitur a fratres sunt **Qui** etiam sapientia
tua constituisti homines. quod dicitur omnia cre-
ature sapienter quod omnia in sapientia fecisti
tamen in creatura hominis maxime elucet